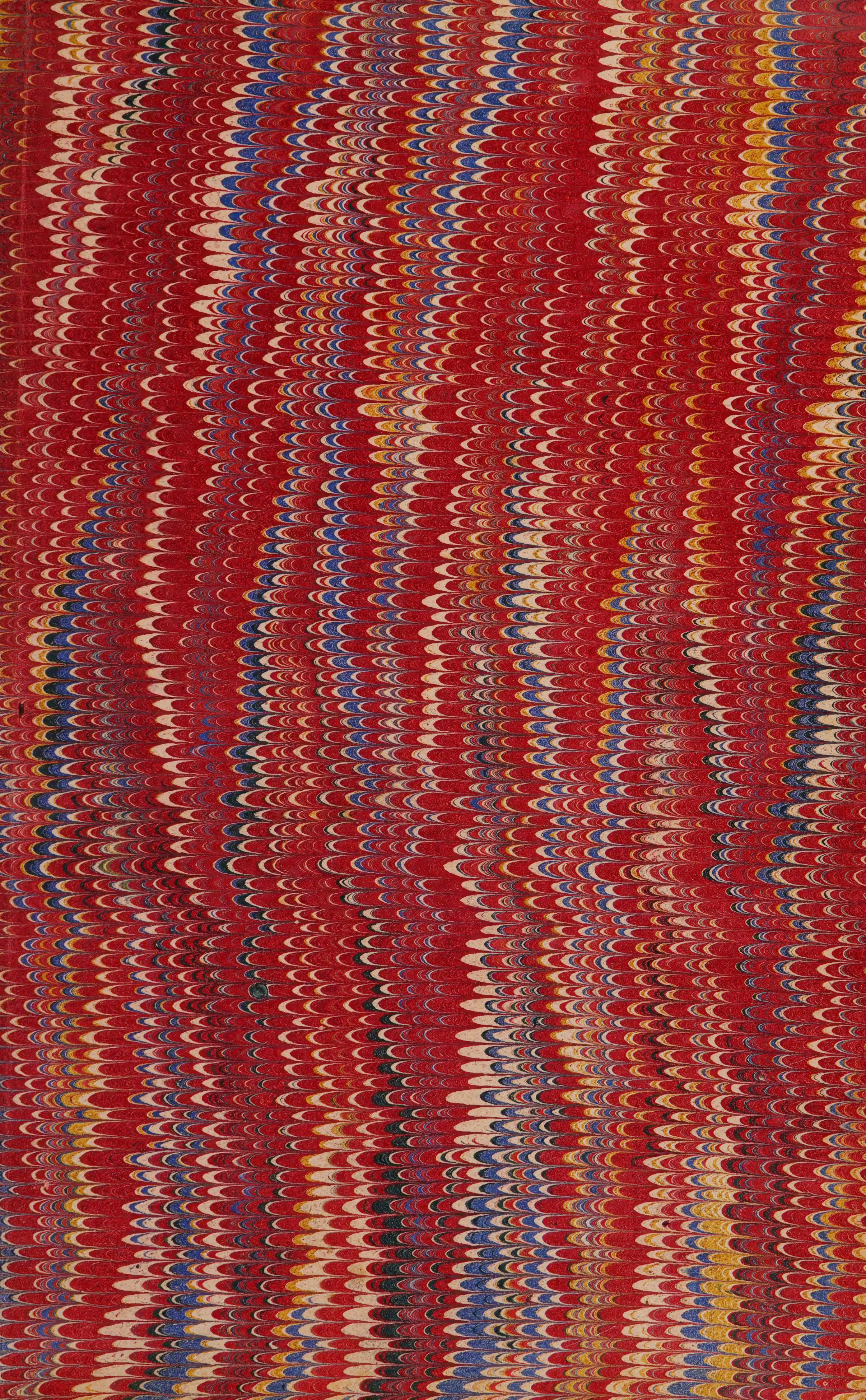

HANDELINGEN

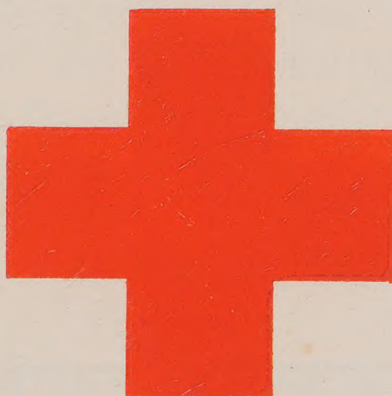
DER

NEDERLANDSCHE VEREENIGING

TOT HET

VERLEENEN VAN HULP AAN ZIEKE EN GEWONDE KRIJGSLIEDEN, IN TIJD VAN OORLOG.

VI.

DEN HAAG,
BIJ GEBR. J. & H. VAN LANGENHUYSEN.
1879.

15/110

VERSLAG

DER

VERRIGTINGEN VAN HET HOOFD-COMITÉ

EN

VAN DEN STAAT EN DE WERKZAAMHEDEN DER COMITÉS IN DE JAREN 1877 EN 1878.

Uitgebragt in de zesde Algemeene Vergadering.

Ter voldoening aan art. 6 der statuten heeft het Hoofd-Comité de eer het Verslag zijner verrigtingen en van den Staat der Vereeniging in het afgeloopen tweejarig tijdvak uit te brengen.

Dit Verslag bevat een overzigt van hetgeen door de Nederlandsche Vereeniging sedert de vorige Algemeene Vergadering is verrigt, en de rekening en verantwoording over het tijdvak van den 1sten Julij 1877 tot den 30sten Junij 1879.

De vijfde Algemeene Vergadering, waarvan het Verslag in het vijfde deel der Handelingen is opgenomen, werd den 3den October 1877 gehouden.

Het getal Afdeelingen bedroeg toen 118, dat der correspondenten 17.

Thans telt de Vereeniging 112 Comités en 21 correspondenten.

Het getal Comités is derhalve met 6 (Borculo, Hardinxveld, Schiebroek, Sliedrecht, Vlaardingen (vr.) en Warnsveld) verminderd, dat der correspondenten met 4 (Borculo, Bolsward, Schiebroek en Sliedrecht) vermeerderd.

Het Hoofd-comité tracht zooveel mogelijk de Afdeelingen in stand te houden en, bij opheffing van Comités, onverwijld correspondenten daar ter plaatse te doen optreden.

Naar aanleiding van het besluit der vijfde Algemeene Vergadering, inhoudende dat in het vervolg de speciale Vergadering der afgevaardigden van de Comités, met de Commissie van het dagelijksch bestuur uit het Hoofd-comité, slechts in die jaren zal worden gehouden, waarin geene Algemeene Vergadering wordt bijeengeroepen, heeft het Hoofd-comité de Afdeelingen in 1878 uitgenoodigd tot opgave van de punten ter behandeling in die Vergadering.

Daar geen der Comités eenig onderwerp ter behandeling had opgegeven, heeft het Hoofd-Comité gemeend die Vergadering niet te moeten laten doorgaan, te meer omdat de Algemeene Vergadering in 1879 vroeger dan gewoonlijk zoude gehouden worden.

In het afgeloopen tijdvak vond de Nederlandsche Vereeniging wederom een ruimen werkkring, zoowel met het oog op den oorlog met Atjeh als op dien in het oosten van Europa.

De verrigtingen zijn reeds in hoofdzaak in de circulaires van het Hoofd-comité aan de Comités medegedeeld, terwijl het lid van het Hoofd-comité, de heer L. Mulder, in het «Vaderland» van den 19, 20 en 21 November 1877 onder den titel van «Een «paar mededeelingen omtrent het Roode Kruis op het oorlogs- «tooneel in het Oosten» reeds op de hem eigene heldere en duidelijke wijze de belangrijke punten uit den werkkring van de Nederlandsche Vereeniging aan het publiek heeft medegedeeld.

In het vervolg van dit Verslag wordt op een en ander meer uitvoerig teruggekomen.

De bijzonderheden omtrent den staat der Comités wordt voor de beide jaren 1877—1878 afzonderlijk, onder Bijlage 1 en II in dit deel der Handelingen opgenomen.

Over het algemeen geven de Comités steeds vele blijken van belangstelling, wanneer hunne hulp ten behoeve van zieke en gewonde krijgslieden wordt gevraagd.

Menige bijdrage voor de zieken en gekwetsten te Atjeh en in het oosten van Europa werd door de welwillende tusschenkomst der Comités en bijzondere personen ontvangen.

Bijlage III bevat een overzigt van de giften, ten behoeve van de zieke en gewonde krijgslieden in die oorlogen gedurende het afgeloopen tijdvak ontvangen, tot een bedrag van f 11770.21[5].

Bijlage IV bevat een uittreksel uit de rekening der ontvangsten en uitgaven in het afgeloopen tijdvak.

Een groot verlies heeft het Hoofd-comité en de geheele Nederlandsche Vereeniging geleden door het overlijden van het lid Dr. H. Slot, inspecteur van de geneeskundige dienst der zeemagt.

Steeds onvermoeid werkzaam in het belang van de zieke en gewonde krijgslieden, heeft deze edele menschenvriend aan het Hoofd-comité menigen nuttigen wenk en praktischen raad in het belang van het Roode Kruis gegeven.

Als voorzitter der jury voor de tentoonstelling van het Roode Kruis in 1869 heeft Slot de Nederlandsche Vereeniging in hooge mate aan zich verpligt.

De heer Mutsaers voelde zich wegens voortdurende ongesteldheid genoodzaakt zijn ontslag als lid van het Hoofd-comité te vragen.

Met leedwezen zag het Hoofd-comité dit verdienstelijk lid, van wien o. a. nimmer te vergeefs een regtskundig advies werd gevraagd, heengaan.

Beider steun aan het Roode Kruis zal nog lang bij het Hoofdcomité in dankbare herinnering blijven.

Ten gevolge van het eervol ontslag verleend aan den heer Mr. J. A. Mutsaers, werd de heer O. baron van Wassenaer van Catwijck tot voorzitter der eerste sectie en dien ten gevolge tot lid van het Dagelijksch bestuur gekozen.

Bijlage VIII bevat een overzigt van de zamenstelling van het Hoofd-comité op 1 October 1879.

Toen, tengevolge van een beroep op de Comité's, eene ruime hoeveelheid verpleegmiddelen ten behoeve der zieken en gekwetsten in het Oosten naar het magazijn van het Hoofd-comité werd gezonden, besloot het Hoofd-comité gevolg te geven aan art. 22 van de algemeene regeling der werkzaamheden, vastgesteld in de Algemeene Vergadering van den 3den October 1877, en benoemde tot leden der Commissie tot het organiseren en beheeren van het Centraal-depot: Luitenant-Generaal C. T. van Meurs als Voorzitter, H. N. C. Baron van Tuyll van Serooskerken, J. Alma, Douairière May, geboren Leemans, en Jonkvrouwe E. van Zuylen van Nyevelt als leden.

De lokalen van het Pageshuis, door Z. M. den Koning aan

het Hoofd-comité ten gebruike afgestaan, blijven bij voortduring goed aan hunne bestemming beantwoorden.

De bibliotheek van de Nederlandsche Vereeniging heeft in de laatste jaren, zoowel door geschenken als door aankoop, eene belangrijke uitbreiding ondergaan. Bijlage VII bevat de Catalogus der op 1 Julij 1879 voorhanden boeken.

De modellen-verzameling werd ook met eenige voorwerpen van nieuwe vinding verrijkt o. a. met een model Zieken-sloep, volgens het plan van den luitenant t/z. 1ste klasse Marinkelle, waarvan de beschrijving en teekeningen in het 5de deel der Handelingen zijn opgenomen; en een stel schragen met veeren voor het vervoer van zieken en gekwetsten in goederen-wagons per spoortrein, voorgesteld door de permanente militaire spoorweg-commissie, en door het Departement van Oorlog ingevoerd. Beide voorwerpen zijn door de respectieve Ministers van Marine en Oorlog ten behoeve van de modellen-verzameling van het Roode Kruis afgestaan.

Enkele voorwerpen zijn uit het magazijn verzonden ten dienste der zieke en gekwetste krijgslieden in den Russisch—Turkschen oorlog.

Bijlage VI bevat den staat van de in het modellen-magazijn op 1 Julij 1879 aanwezige vervoer- en verpleegmiddelen.

Door het bestuur van het Comité te Haarlem werd, met medewerking van de Hollandsche IJzeren Spoorweg-maatschappij, een goederenwagen ingerigt tot het vervoer van zieken en gekwetsten, volgens het stelsel van den Poolschen ingenieur A. von Zavadowsky. In een goederenwagen nl. worden draagbaren in touwen gehangen, die van boven en onder aan haken bevestigd zijn en door dwarshouten worden uiteen gehouden.

Daarmede zijn te Haarlem proeven genomen, die in hooge mate aan de verwachting hebben beantwoord. Het Hoofd-comité werd, op zijn verzoek, door de Hollandsche Spoorweg-maatschappij ook in de gelegenheid gesteld dezen goederenwagen te 's Gravenhage te bezigtigen en daarmede eene proef te nemen.

Deze proefneming had plaats in Julij 1878, in tegenwoordigheid van leden van het Hoofd-comité, van de permanente Militaire Spoorweg-Commissie en van het Comité van het Roode Kruis te 's Gravenhage.

Daardoor werd de overtuiging gevestigd, dat het stelsel van ZAVADOWSKY in tijd van oorlog aan de hoofdvereischten voor het vervoer van zieken en gekwetsten voldoet, en met materieel, dat bijna overal te verkrijgen is, kan worden toegepast; zoo dat het als eene belangrijke aanwinst onder de vervoermiddelen van zieken en gekwetsten moet worden beschouwd.

Verleende Hulp.

Nederlandsch Indië.

De hulp door het Hoofd-comité aan de Afdeeling in Nederlandsch Indië verleend bepaalde zich in het afgeloopen tijdvak hoofdzakelijk tot de verzending van boeken en illustraties, in ruime hoeveelheid door de Afdeelingen en belangstellenden in het Roode Kruis welwillend afgestaan: 4792 boekdeelen, 950 afleveringen van tijdschriften en 84 deelen geillustreerde dag-, week- en maandbladen zijn in de jaren 1877 en 1878 behoorlijk ingebonden naar Indië verzonden. Bovendien werd op verzoek van het Centraal-comité eene hoeveelheid van 5000 Goudsche pijpjes naar Batavia gezonden.

Herhaaldelijk werd voor de toezending van een en ander door het Centraal-comité te Batavia de dank van de Indische Afdeeling aan het Hoofd-comité overgebragt.

Door tusschenkomst van het bestuur der afdeeling Haarlem werd het Hoofd-comité in kennis gesteld met den toestand van den gepensioneerden sergeant van het Indisch leger S. VAN ARAM, wiens linker opperarm was geamputeerd. Reeds in Indië was aan VAN ARAM een kunstarm toegezegd.

Dien ten gevolge werd besloten hem een kunstarm te verstrekken. Dr. J. W. R. TILANUS, bestuurslid van het Comité te Amsterdam, heeft op verzoek van het Hoofd-comité, onder zijn toezigt, een kunstlid doen vervaardigen, dat aan het doel beantwoordt.

Rusland en Turkije.

Gedurende den geheelen loop van den Russisch—Turkschen oorlog was het Hoofd-comité, krachtig gesteund door de Afdee-

lingen, steeds in staat op ruime schaal hulp te verleenen, zoowel aan het Hollandsche Comité van het Roode Kruis te St. Petersburg, onder voorzitterschap van Ds. H. A. GILLOT, als aan de Vereeniging van de Roode Halve maan te Constantinopel.

De Nederlandsche Ambulance in den Kaukasus, door het Hollandsche Comité te St. Petersburg in het leven geroepen, heeft dien ten gevolge tot het einde van den oorlog belangrijke diensten aan de zieken en gekwetsten kunnen bewijzen.

De geschiedenis van deze Ambulance werd meer uitvoerig in de bulletins aan de Comité's medegedeeld, terwijl het »Bericht des Comité's des Niederländisch—Russischen Feld-lazareths 1877—1878, te St. Petersburg uitgegeven, aan de afdeelingen en correspondenten gezonden, een uitvoerig verslag van de verrigtingen dezer ambulance bevat.

De bijdragen in geld aan beide partijen bedroeg te zamen de som van *f* 30286.10[5].

Bijlage V bevat als vervolg eene opgaaf van de verplegings-voorwerpen ten behoeve van dezen oorlog, sedert 1 October 1877, afgestaan tot een waarde van cc. *f* 7000.

In onderscheidene in Rusland uitkomende couranten werd met lof over de hulp van het Nederlandsche Roode Kruis gewag gemaakt, terwijl in het te Constantinopel verschijnend blad «La Turquie» met groote naauwkeurigheid wordt vermeld, 't geen door het Nederlandsche Comité werd verrigt, ten behoeve der zieken en gekwetsten in het Turksche leger.

Uit een en ander moge blijken, dat het Nederlandsche Roode Kruis in den jongsten oorlog in het Oosten het zijne heeft bijgedragen tot leniging der rampen van dien dikwijls niet zonder barbaarschheid gevoerden oorlog.

Het Hoofd-comité voornoemd:

Generaal DE STUERS,

Voorzitter.

DR. CARSTEN,

Secretaris.

Bijlage I en II.

OVERZIGT

VAN

DE VERSLAGEN DER COMITÉ'S,

VAN

DEN TOESTAND HUNNER INRIGTING

GEDURENDE DE JAREN

1877–1878.

Bijlage I. **Overzigt van de verslage[n]**

COMITE'S.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
			Gld.
Almelo.	C. Cardinaal Jr. en Dr. H. G. Hesselink.	30	30.—
Amsterdam.	Jhr. D. Bicker en Dr. E. Laurillard.	164	1393.74
Apeldoorn (vr.)	Mevr. G. A. de Fiellietaz Goethart—van Dam van Isselt en Mevr. R. Goedbloed—van Blommenstein.	96	96.—
Arnhem.	J. F. Blaauw en A. Diemont.	302	302.—
Barneveld.	Mejufvrouw M. H. Brem en G. van Vollenhoven.	57	60.70
Bergen op Zoom.	Jhr. J. L. C. Pompe van Meerdervoort en J. B. Ente.	138	172.50
Bergschenhoek.	D. Fijan en N. Kloppert.	34	34.—
Bladel.	Dr. E. J. F. van Dissel.	8	5.—
Brummen.	L. J. N. van Essen en J. Viehmann.	69	24.50
Delden.	T. A. A. Kistemaker en F. Zweigman.	26	26.05
Deventer.	Mr. H. R. van Marle en Mevr. M. L. Nieuwenhuijs—van Lanschot Hubrecht.	245	527.25
Dieren.	Dr. W. C. van Lockhorst.	150	—
Doesburg.	F. J. W. Baron van Pallandt en H. G. Caudri.	100	100.—
Ede.	J. C. ten Cate en J. G. de Vries Robbé.	36	36.—
Gorinchem (vr.)	Mevrouw Noorderbroek—Ebell en Mevr. M. Kattenbusch—Kehrer.	196	466.81
Gorssel.	Mr. R. Baron van der Borch van Verwolden en J. P. Amshoff.	—	—
Gouda (vr.)	Mevrouw de Wed. A. Roest van Limburg—van der Meer van Kuffeler en C. Sältzer.	344	1156.94

er Comité's over 1877.

ezonden aan het Hoofd-Comité.	Saldo in kas.	Toestand en werkzaamheden van het Comité.
Gld.	Gld.	
7.50	113.64	f 50 voor Atjeh gezonden en f 50 voor den Russisch-Turkschen oorlog.
172.25	11703.07^{5}	Boeken in 6 kisten voor Atjeh gezonden; f 3000, 49 matraszakken en 40 kussens voor den Russisch-Turkschen oorlog.
20.—	67.67	f 360 gezonden voor Atjeh en Rusland-Turkije.
83.—	54.06^{5}	f 300 voor den Russisch-Turkschen oorlog en eene verzameling boekwerken voor Atjeh gezonden.
15.—	29.20	f 35 voor Atjeh en materieel voor den Russisch-Turkschen oorlog gezonden.
33.75	492.00^{5}	f 400 voor den Turksch-Russischen oorlog gezonden. Van 't magazijn wordt trouw gebruik gemaakt door arme en andere ingezetenen.
8.50	51.04	De werkzaamheden bepalen zich tot hulp aan oude, arme of zieke arbeiders.
5.—	—	
6.12^{5}	131.85	
6.—	97.15	Het batig saldo is belegd in de spaarbank.
123.75	168.96^{5}	f 100 voor den Russisch Turkschen oorlog afgestaan.
—	—	
25.—	14.26	
9.—	17.13	f 125 en 1 kist boeken gezonden. Aan verschillende behoeftigen zijn verbandmiddelen verstrekt.
49.—	450.—	f 100 voor den Russisch-Turkschen oorlog gezonden. Wegens beperkte geldmiddelen wordt ook het hulpbetoon beperkt, doch dit op aanvrage zoo veel doenlijk verleend, mits de patient voorzien zij van een attest van zijn geneesheer. Van den voorraad uit het magazijn wordt steeds ligging, dekking en verband-materieel verstrekt.
—	—	f 25 voor Atchin en f 25 voor den Russisch-Turkschen oorlog gezonden.
90.—	556.80	Voor Atjeh en Rusland-Turkije f 200 gezonden. Aan 61 herstellende zieken versterkende middelen verstrekt. Bestuurderessen bezoeken de zieken, ten einde zich te overtuigen van de doelmatigheid der aangewende hulp; voorwerpen worden in bruikleen gegeven.

COMITE'S.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
			Gld.
's Gravenhage (vr.)	Mevr. C. A. E. van Wickevoort Crommelin, geb. Baronn. Lewe van Middelstum en Jonkvr. A. M. van Vredenburgh.	83	637.—
's Gravenhage (m.)	Dr. H. C. Kips en Dr. A. E. Post.	140	513.50
Groningen.	Jhr. Mr. W. C. A. Alberda van Ekenstein en Mr. B. Cohen.	48	527.95^{5}
Haarlem.	Mr. B. J. Müller en A. van Stralen.	129	347.—
Haarlemmermeer.	J. W. Lantzendorffer en D. Eggink.	30	—
Harderwijk.	Mr. D. van Meurs en J. Baum.	68	82.25
Harlingen.	P. Cool en M. J. Mees.	81	—
Heerde.	A. J. H. van Troostenburg de Bruijn en P. van Regteren Altena.	7	7.—
Heusden.	G. van Suchtelen van de Haare.	24	24.—
Hoorn.	Dr. H. J. E. van Hoorn en Mr. M. E. Booij.	60	96.86
Leeuwarden.	Jhr. Mr. W. E. Engelen en Dr. L. Proes.	104	286.34^{5}
Lisse.	M. Temmink en Dr. A. C. van Ewijk.	33	41.—
Lochem en Laren.	Mr. J. E. H. Baron van Nagel tot Ampsen en J. A. Rochussen.	41	125.—

zonden an het Hoofd- omité.	Saldo in kas.	Toestand en werkzaamheden van het Comité.
Gld .	Gld.	
59.25	94.52^5	f 1600 aan het Mannen-Comité tot aankoop en aanvulling van het magazijn op de Prinsengracht afgestaan en f 2.50 per week aan de Wed. Nieuwenhuijzen. Totaal f 1730. Het onderwijs in ziekenverpleging is door Dr. Post een paar maanden voortgezet, doch wegens te weinig deelneming tijdelijk gestaakt. Door de commissie van beheer over het magazijn is veel hulp verleend, zoo in geld als materieel, voor den oorlog in het oosten, als aan behoeftige zieken te 's Hage.
23.87^5	173.36	De opleiding voor ziekenverpleging had geregeld des Zondags plaats, werd gegeven door Dr. Post aan een 15tal ziekenverplegers en verpleegsters, een 5tal lessen werden gegeven aan een 5tal vrouwen. Toen deze in betrekking kwamen in het stedelijk ziekenhuis alhier, werden de lessen tijdelijk gestaakt. Eene groote hoeveelheid verpleegmiddelen voor den Russisch-Turkschen oorlog afgestaan. De toestand mag gunstig genoemd worden. De werkzaamheden bepalen zich tot voorbereiding in tijd van vrede. Het 's Gravenhaagsch Comité mocht zich verheugen in het bezit van een eigen lokaal op de Prinsengracht n°. 37.
20.37^5	3655.34^5	f 700 voor den Russisch-Turkschen oorlog afgestaan. Het bestuur houdt zich bezig met het aanschaffen van modellen tot aanvulling van het magazijn. Heeft een nieuw lokaal in gebruik genomen.
86.75	978.60	Het ledental en dat der donateurs is verminderd. De cursus voor ziekenverpleging wordt voortgezet door Dr. Rodelstürtz. Ziekenoppassers werkzaam in de bestaande ziekenverpleging, die zeer goed voldoen. De proefneming met een goederen-wagon van de Holl. Spoorweg-Maatschappij heeft plaats gehad en uitmuntend voldaan. De toestellen daartoe zijn in de magazijnen der Maatschappij geplaatst.
—	—	
22.18^5	181.20^5	
—	—	f 86.54 door het Dames-Comité afgestaan.
10.—	12.—	
57.50	2.32	
20.12^5	36.87^5	Eene kist met verband en eene kist met boeken gezonden.
60.75	18.34^5	f 600 voor den Russisch-Turkschen oorlog afgestaan.
8.25	276.80	
35.—	90.—	Eene ziekenverpleegster.

COMITE'S.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvang sten in geld.
			Gld.
Maastricht en omstreken.	W. H. Pijls en F. Baron de Bieberstein.	127	454.76^{5}
Meppel.	Dr. C. van der Boon en Dr. R. J. C. Stoffels.	79	171.54^{5}
Middelburg.	Ds. E. J. W. Koch en J. W. de Raad.	102	181.50
Nijkerk.	Mr. R. A. J. Colenbrander en J. H. Krudop.	33	33.—
Nijmegen.	Mr. F. P. Bijleveld en A. M. van Voorthuijzen.	96	235.—
Renkum en Oosterbeek.	J. van Emden en H. C. van Lindonck.	34	61.50
Roermond.	Mr. H. Brouwer en Mr. H. J. F. Schieffer.	80	144.61^{5}
Rotterdam.	E. L. Jacobson Lz. en P. H. Smalt.	750	750.—
Schiebroek.	J. Wijnaendts en T. Houtzager.	10	10.—
Schiedam (vr.)	Mevr. Pigeaud—Dermout en Mejufvr. D. G. Drost.	101	103.—
Sittard.	P. L. Martens en M. J. Jansen.	13	—
Steenwijk.	Mr. P M. Schuurman en A. J. Bijl.	37	—
Tiel.	Dr. F. J. J. A. Junius en H. Heidenrijk.	30	40.—
Utrecht.	Dr. J. Smith en Dr. P. Templeman van der Hoeven.	—	897.47
Voorburg.	N. C. Mulder en W. G. F. van Voorthuijsen.	25	42.50
Voorst en Wilp.	G. C. Crommelin en C. M. T. A. Baron van Wijnbergen.	25	25.—
Vlissingen.	J. W. Callenfels en E. G. J. Stuart.	14	16.80
Wageningen.	D. Vreede en J. A. M. Haak.	50	88.50
Winterswijk (vr.)	Mevr. de Wed. J. T. Veeren geb. Hamaker.	50	—
Woerden.	Dr. O. A. J Richelle en C. E. van der Quast.	18	9.—
IJselmonde (Eiland)	C. A. Molenaar en C van Riet.	60	—
Zaandam.	C. Korff en W. Jesse.	—	—
Zeist.	J. R. A. Kuytenbrouwer.	—	—

zonden in het oofd-omité.	Saldo in kas.	Toestand en werkzaamheden van het Comité.
Gld.	Gld.	
61.53	123.04	f 300 voor den Russisch-Turkschen oorlog afgestaan, f 75 voor de ramp op 't eiland Curaçao en 1 kist boeken voor Atjeh. Op finantiëel gebied is de toestand tamelijk voldoende; in kas f 5500 nom. 2½ °/o, f 300 4½ °/o. De opleiding van ziekenverplegers geschiedt in de Burgerlijke en Militaire Hospitalen.
30.—	15.54^{5}	Voor Atjeh f 80 en voor den Russisch-Turkschen oorlog f 40 gezonden.
45.37^{5}	—	
8.25	201.99	De werkzaamheden bepalen zich tot het verstrekken van materieel aan arme zieken binnen de gemeente.
08.75	3.17	
15.37^{5}	57.64	
00.—	44.61^{5}	
78.50	1294.76	
2.75	50.75	
25.75	138.80	f 500 voor den Russisch-Turkschen oorlog en twee kisten verbandmiddelen en boeken gezonden.
—	—	
45.—	37.19	
15.—	25.—	
97.12	203.08	Belangrijke verzendingen naar het oorlogsterrein.
10.62^{5}	171.70	
—	129.15	Werkzaamheden bepalen zich tot het inzamelen van gelden.
4.20	61.23	f 128.25 giften voor den Russisch-Turkschen oorlog. Van den voorraad van verbandmiddelen in 't magazijn aanwezig wordt veel gebruik gemaakt.
75.—	180.—	Het comité tracht altijd het verlies van leden weder aan te vullen, waartoe zij aan de nieuwe inwoners circulaires zendt. Naar aanleiding van die circulaires ontving het Comité eene gift in eens van f 26 en verwierf 16 nieuwe leden tegen een verlies van 6 leden.
—	74.78	
2.25	62.—	
—	—	
—	—	De werkzaamheden van het bestuur bepalen zich tot het verspreiden der berigten en inzenden van gelden.
—	—	

BIJLAGE II. Overzigt van de verslage

COMITÉ'S.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvang sten in geld
			Gld.
Almelo.	C. Cardinaal Jz. en Dr. H. Hesselink.	33	32.—
Amsterdam.	Jhr. D. Bicker en Dr. E. Laurillard.	151	636.—
Apeldoorn (vr.)	G. A. de Fiellietaz Goethart—van Dam van Isselt en R. Goetbloed—van Blommestein.	97	97.—
Arnhem.	J. F. Blaauw en A. Diemont.	287	287.—
Barneveld.	Mejufvr. M. H. Brem en G. van Vollenhoven.	51	57.70
Bergen op Zoom,	Jonkhr. J. L. C. Pompe van Meerdervoort en J. B. Ente.	117	117.—
Bergschenhoek.	D. Fijan en N. Klopper.	32	32.—
Bladel.	Dr. E. J. F. van Dissel.	10	5.—
Brummen.	L. J. N. van Essen en J. Viehmann.	69	24.50
Deventer.	Mr. H. R. van Marle en Mevr. M. L. Nieuwenhuijs, geb. van Lanschot Hubrecht.	259	5.80
Doesburg.	Mr. F. J. W. Baron van Pallandt en H. G. Caudri.	80	80.—
Dordrecht.	S. Essenius Greef en P. M. van de Rivière.	163	89.—
Ede.	J. C. ten Cate en J. G. de Vries Robbé.	41	42.—
Franeker.	P. Lycklama à Nijeholt en J. M. Bakhoven.	32	32.—
Goedereede (Over Flakkee).	S. Eland Anemaet en Mr. G. J. Goekoop.	6	17.61
Gorinchem (vr.)	Mevr. Noorderbroek—Ebel en Mevr. Kattenbusch—Kehrer.	196	591.00
Gorssel.	Mr. R. Baron van der Borch van Verwolden en J. P. Amshoff.	—	—
Gouda.	Mevr. Roest van Limburg—van der Meer van Kuffeler en Mej. C. Sältzer.	332	984.01
's Gravenhage (vr.)	Mevr. Wickevoort Crommelin en Jonkvr. van Vredenburgh.	79	642.50
's Gravenhage (m.)	Dr. H. C. Kips en Dr. A. E. Post.	134	486.50
Groningen.	Jhr. Mr. W. C. A. Alberda van Ekenstein en Mr. B. Cohen.	46	210.60
Haarlem.	Mr. B. J. Müller en A. van Stralen.	113	322.50
Haarlemmermeer.	J. W. Lantzendorffer en D. Eggink.	29	—
Haastrecht.	J. J. Le Fèvre de Montigny en C. den Baars.	45	50.—
Harderwijk.	Mr. D. van Meurs en J. Baum.	68	82.25

r Comité's over 1878.

zonden n het oofd- mité.	Saldo in kas.	Toestand en werkzaamheden van het Comité.
Gld.	Gld.	
8.25	138.59	
59.—	6749.50	Aanvulling en vermeerdering van materieel, ook met het oog op de aanstaande tentoonstelling gedurende het geneeskundig congres.
25.—	195.50	
71.75	2138.28^{5}	
50.—	36.80	
29.25	572.25^{5}	
8.—	35.54^{5}	Werkzaamheden bepalen zich tot het geven van onderstand aan noodlijdenden door een of meer giften.
5.—	—	
6.12^{5}	132.68	
35.25	380.10	
20.—	19.51	
22.75	—	
9.—	26.43	Toestand gunstig. Aan verschillende lijders verbandmiddelen en andere voorwerpen uit het magazijn verstrekt. Eene matras doen aanmaken voor de krib.
8.—	—	
2.25	130.61^{5}	
49.01	666.94	
—	—	
5.—	574.11^{5}	Verstrekking van versterkende middelen aan behoeftigen enz.
0.62	100.82	
1.62^{5}	173.36	Aan een 20tal mannen wordt daar onderricht gegeven door Dr. Post. Onderricht aan verpleegsters wordt dit jaar niet gegeven wegens geringe deelneming.
9.25	3600.02	
6.75	916.64	Er bestaat eene ziekenverplegings-inrichting, die door het Comité wordt ondersteund en waarbij verplegers werkzaam zijn, die zeer goed voldoen.
—	—	
2.50		
2.18^{5}	171.15^{5}	Boeken gezonden voor Atjeh.

COMITE'S.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
			Gld.
Heerde.	A. J. H. van Troostenburg de Bruijn en P. van Rechteren Altena.	7	7.—
Helder.	H. C. Steenbergen en M. C. Hazenberg.	51	51.—
's Hertogenbosch.	J. Tielmans en Dr. A. Kuijper.	—	—
Hillegersberg.	G. J. Le Fèvre de Montigny en A. P. A. Vink.	40	40.—
Hoorn.	Dr. H. J. E. van Hoorn en Mr. M. E. Booij.	58	67.50
Kinderdijk.	Dr. P. M. S. Kros en P. A. van Schagen.	39	—
Leeuwarden.	Dr. L. Proes.	99	197.50
Lisse.	M. Temminck en Dr. A. E. van Ewijk.	31	40.—
Lochem en Laren.	Mr. J. E. H. Baron van Nagel tot Ampsen en J. A. Rochussen.	42	168.25
Maastricht.	W. H. Pijls en Mr. F. Baron de Bieberstein.	112	226.72
Meppel.	Dr. C. van der Boon en Dr. R. J. C. Stoffels.	66	164.79
Middelburg.	Dr. E. J. W. Koch en J. W. de Raad.	101	183.50
Noordschermer en Bedschermer.	G. O. R. Fontijn en Dr. C. de Holl.	—	—
Nijkerk.	Mr. R. A. J. Colenbrander en J. H. Krudop.	30	30.—
Nijmegen.	Dr. H. W. Daames en A. M. van Voorthuijzen.	93	248.—
Ouden-IJsel.	Jhr. G. A. van Nispen en J. Leyds.	32	16.—
Renkum en Oosterbeek.	J. van Emden en H. C. van Lindonck.	33	56.50
Roermond.	Mr. H. Brouwers en Mr. H. J. F. Schieffers.	108	—
Rotterdam (vr.)	Mevr. C. van Vollenhoven Rochussen en Mej. M. A. Muntz.	—	—
Rotterdam (m.)	E. L. Jacobson Lz. en P. H. Smalt.	696	696.—
Sittard.	P. L. Martens.	—	—
Schiedam (vr.)	Mevr. Jansen—Hoppe en Mej. D. G. Drost.	93	95.—
Schiedam (m.)	Mr. K. A. Poortman en Mr. A. K. J. van der Drift.	—	—
Steenwijk.	Mr. P. M. Schuurman en A. J. Bijl.	33	33.—
Tiel.	Dr. F. J. J. A. Junius en Dr. H. Heidenrijk.	30	40.—
Uden.	H. van den Heuvel en J. Vogels.	30	15.—
Utrecht.	Dr. J. Smith en Dr. P. Templeman van der Hoeven.	124	331.—
Voorburg.	N. C. Mulder en Dr. W. G. F. van Voorthuijsen.	29	46.50
Voorst en Wilp.	G. C. Crommelin en C. M. T. A. C. Baron van Wijnbergen	28	38.—
Wageningen.	D. Vreede en J. A. M. Haak.	45	23.50
Woerden.	Dr. O. A. J. Richelle en C. E. van der Quast.	15	7.50
IJselmonde (eiland)	C. A. Molenaar en C. van Riet.	50	—
Zaandam.	Cs. Korff en Willem Jesse.	—	—
Zaltbommel.	H. Vermeulen en Jacques Hartog.	42	20.45
Zeist.	J. R. A. Kuytenbrouwer.	—	—

…zonden …n het …oofd- …omité.	Saldo in kas.	Toestand en werkzaamheden van het Comité.
Gld.	Gld.	
10.—	6.—	
12.50	562.23	Bevredigend.
17.75	—	
10.—	—	
20.12^{5}	36.87^{5}	Eene zending kleedingstukken naar Rusland en Turkije.
—	55.66^{5}	
53.—	246.49^{5}	
8.25	305.80	
35.—	220.81	
56.68	117.84	In kas f 6000 nominaal $2\frac{1}{2}$ % en f 300 oblig. $4\frac{1}{2}$ % stad Maastricht. De opleiding voor ziekenverpleging geschiedt op voldoende wijze in de burgerlijke en militaire hospitalen.
34.50	42.99^{5}	
45.87^{5}	—	
20.—	—	
7.50	230.93^{5}	
62.—	—	
4.—	—	
14.12^{5}	96.76^{5}	
40.—	4.46^{5}	In gewone tijden wordt geene contributie geheven.
—	—	
00.—	1695.42	
—	—	
23.75	207.55	
23.12^{5}	—	
25.—	43.54	
15.—	25.—	
3.75	36.95	
32.75	52.62	
11.62^{5}	215.23^{5}	
55.—	119.45	
13.—	—	
1.87^{5}	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

Comité's die geene verslagen hebben ingezonden over 1878.

Alblasserdam, Alkmaar, Assen, Bergambacht, Brielle, Coevorden, Dantumadeel, Delden, Delft, Delfshaven, Dieren, Dockum, Eindhoven, Elst, Elburg, Gendringen, Giesendam, Gorinchem (m.), Harlingen, Hattem, Heerenwaarden, 's Heerenberg, Heeze, Heusden, Hellevoetsluis, Hoeksche Waard, Hulst, Joure, Kampen, Langstraat, Leerdam, Leiden, de Lymers, Overschie, Raamsdonk, Rozenburg, Sassenheim, Smilde, Texel, Tilburg, Vianen, Vlaardingen, Vlissingen, Weesp (vr.), Westzaan, Winterswijk (vr.), Woudrichem, Zierikzee, Zutphen, Zwijndrecht.

AFDEELING IN NEDERLANDSCH-INDIE.

1877—1878.

Centraal-comité te Batavia.

H. M. ANDRÉE WILTENS, *Voorzitter.* H. J. MEERTENS, *Secretaris.*

De Handelingen van het Centraal-comité in Nederlandsch-Indië zijn vermeld in de uitvoerige en zeer belangrijke verslagen der afdeeling over de jaren 1877 en 1878 (1).

Uit deze verslagen blijkt, dat de afdeeling van het Roode Kruis in Nederlandsch-Indië steeds op loffelijke wijze aan hare roeping voldoet, door het lot van den in den oorlog gewonden en zieken krijgsman te helpen verzachten.

Menige onder de correspondentie voorkomende brief getuigt dan ook van warme erkentelijkheid voor hetgeen door het Roode Kruis ten behoeve der brave strijders werd verrigt.

Comité's waren gevestigd te Batavia, Samarang, Soerabaya, Soerakarta, Djokjokarta, Padang, Menado, Macassar, Amboina en Banda.

Bovendien was het Centraal-comité vertegenwoordigd door 17 correspondenten, te Poerwakarta, Pamanoekan en Tjassemlanden, Cheribon, Tagal, Tebing-Tinggi, Deli, Siak, Laboean, Karimon, Tandjong-Pinang, Mangar, Pontianak, Sambas, Ternate, Timor, Muntok en Bandjermassin.

Het Centraal-comité heeft in het afgeloopen tijdvak door overlijden geene verliezen te betreuren.

De leden: mevrouw J. FRASER geb. VAN CITTERS, mevrouw LEVYSSOHN NORMAN geb. ZOETELIEF, Ds. J. A. SCHUURMAN, de heeren G. DEN BERGER en W. T. FRASER verzochten hun ontslag wegens vertrek naar Europa.

Tot nieuwe leden werden benoemd de heeren S. VAN HULSTIJN, Dr. C. GUTTELING en A. P. CAMÉRON.

Ook was de heer A. K. BRONDGEEST, Secretaris van het Centraal-comité, die inmiddels lid blijft van de afdeeling, verpligt voor herstel van gezondheid naar Europa te vertrekken en

---

(1) Van deze verslagen is aan elk Comité een afdruk gezonden.

werd als zoodanig vervangen door den heer H. J. MEERTENS.

Aan den ijver, de groote toewijding en de uitmuntende geschiktheid van den heer BRONDGEEST is het te danken, dat het Roode Kruis in de laatste jaren heeft kunnen doen, wat het deed.

Het Centraal-comité was op 1 Januarij 1879 zamengesteld als volgt: H. M. ANDRÉE WILTENS, *Voorzitter*; TH. PRYCE, *Penningmeester*; B. E. H. J. BECKING; M. A. VAN WALCHREN; S. VAN HULSTIJN; H. J. MEERTENS, *Secretaris*; A. J. W. VAN DELDEN; F. R. K. PEYER IMHOFF; Dr. C. GUTTELING; A. P. CAMERON.

De ontvangsten in geld bedroegen van 1 Januarij 1877 tot 31 December 1878 de som van *f* 111676.04.

NAAMLIJST DER CORRESPONDENTEN VAN HET HOOFD-COMITÉ.

NAMEN.	WOONPLAATS.
M. E. VAN DER MEULEN	Bolsward.
O. R. F. IMMINK	Borculo.
K. G. F. W. HAM.	Boskoop.
M. J. WENTINK	Dinteloord.
A. KERKHOF	Dinther.
W. A. BOLAND.	Dinxperlo.
J. E. MOLTZER	Drachten.
L. W. LASONDER	Groenlo.
L. R. VAN DEN BROEK	Haamstede.
J. H. A. ALSDORF	Heerlen.
A. J. WINTER	De Lier.
C. TER KUYLEN	Oosterhout.
F, H. BULAEUS BRACK	Reeuwijk.
N. J. TELDERS.	Renesse.
H. P. SCHUURING	Ruurlo.
H. J. VAN OPSTAL	Rijssen.
R. RUITER	De Rijp.
T. HOUTZAGER	Schiebroek.
N. A. SLOTEMAKER	Sliedrecht.
J. F. STORM VAN 'S GRAVESANDE.	Vorden.
J. F. CROOCKEWIT.	Wijk-bij-Duurstede.

BIJLAGE III.

GIFTEN TEN BEHOEVE VAN DE ZIEKE EN GEWONDE KRIJGSLIEDEN IN DEN OORLOG MET ATJEH EN DIEN TUSSCHEN RUSLAND EN TURKIJE, VAN 1 JULIJ 1877 TOT 30 JUNIJ 1879, AFKOMSTIG VAN:

Generaal-majoor SMITS.	f	200.—
A. B.	-	300.—
J. d. K. v. L	-	100.—
X te 's Gravenhage.	-	25.—
X te Utrecht	-	25.—
Gravin van L. geb. baronesse van P. . .	-	100.—
Mejufvrouw Th. S.	-	5.—
Douairière Baronesse BAUD	-	25.—
Een onbekende, door tusschenkomst van de heeren VAN LEUVENIGH WILLINK & Co. te Amsterdam.	-	1000.—
J. F.	-	10.—
F.	-	2.50
C. M.	-	25.—
Uit Bloemendaal.	-	40.—
De Vereeniging «Eloquentia» te Rotterdam.	-	3.—
R. (postmerk Haaksbergen)	-	40.—
Een onbekende te Utrecht	-	2.50
De Vereeniging «Liefde voor de Kunst» te 's Hage, zuivere opbrengst der op den 1 October 1877 door haar gegeven tooneelvoorstelling.	-	214.56
Douairière VAN KARNEBEEK	-	25.—
Transportere	f	2142.56

	Per Transport	*f* 2142.56
v. H.	-	2.50
Uit Bolsward en omstreken door Ds. M. E. VAN DER MEULEN, tot aanschaffing van lectuur voor het leger van Atjeh . . .	-	34.—
Het Comité te Amsterdam	-	2000.—
» Apeldoorn (vrouwen) . . .	-	210.—
» Arnhem	-	100.—
» Barneveld	-	71.25
» Bergen op Zoom	-	400.—
» Breda	-	250.—
» Coevorden	-	76.—
» Delft.	-	200.—
» Dordrecht	-	200.—
» Ede	-	50.—
» Gorinchem (vrouwen) . . .	-	50.—
» Gorssel	-	50.—
» Gouda (vrouwen)	-	100.—
» Groningen	-	700.—
» Harderwijk	-	50.—
» Harlingen	-	86.54
» 's Hertogenbosch	-	150.—
» Heusden	-	20.—
» Hoorn	-	100.—
» Kampen	-	100.—
» Leerdam	-	50.—
» Leeuwarden	-	300.—
» Leiden	-	600.—
» Maastricht	-	150.—
» Meppel	-	40.—
» Middelburg	-	257.50
» Nijmegen	-	400.—
» Overbetuwe	-	100.—
» Overschie	-	25.—
» Roermond	-	100.—
	Transporteren	*f* 9165.35

	Per Transport	*f* 9165.35
Het Comité te	Rotterdam.	- 1500.—
»	Schiedam (vrouwen) . . .	- 500.—
»	Tilburg	- 46.74
»	Uden	- 10.47
»	Vianen	- 50.—
»	Vlissingen	- 125.—
»	Voorst en Wilp.	- 52.—
»	Wageningen	- 61.12^{5}
»	Weesp (vrouwen)	- 200.—
»	Zierikzee.	- 50.—
De Nederlandsche Hoofd-commissie voor de internationale tentoonstelling te Parijs in 1878. Opbrengst van eenige uit Nederlandsch-Indië ontvangen goederen, die te Parijs in de Nederlandsche afdeeling dezer tentoonstelling zijn ten toon gesteld en door gemelde Hoofd-commissie ten behoeve van het Roode Kruis zijn verkocht		- 9.53
	Totaal. . .	*f* 11770.21^{5}

BIJLAGE IV.

REKENING

VAN

ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

van 1 Julij 1877 tot 30 Junij 1879.

Uittreksel uit de Rekening van het **Hoofd-comité van**

	Ontvangsten.		
I.	Saldo van 't vorige dienstjaar	*f* 114	14
II.	Contributie	10	—
III.	Giften	11,624	43^{5}
IV.	Stortingen der comités	2,175	94^{5}
V.	Verkoop van kapitalen Werkelijke Schuld	23,368	95
VI.	Renten van idem	2,776	15
	Totaal . . .	*f* 40,069	62

Uittreksel uit de Rekening van het **Hoofd-comité van**

	Ontvangsten.		
I.	Saldo van 't vorige dienstjaar	*f* 44	03
II.	Contributie	10	—
III.	Giften	145	78
IV.	Stortingen der comités.	2,026	28
V.	Renten van kapitalen Werkelijke Schuld	2,801	89
	Totaal . . .	*f* 5,027	98

het Roode Kruis van 1 Julij 1877 tot 30 Junij 1878.

	Uitgaven.		
I.	Pensioen . . . , ...	*f* 400	—
II.	Tractementen. . . . . , ...	775	36
III.	Druk- en schrijfloonen, porto's, telegrammen en verschotten van verschillenden aard	1,704	11[5]
IV.	Tegemoetkoming in de kosten van inrigting van een gemeenschappelijk magazijn.	1,761	40
V.	Ondersteuning van de krijgslieden in Neêrlandsch Indië (Atjeh) en andere hiertoe betrekkelijk verschotten. . .	678	20
VI.	Idem in den oorlog tusschen Rusland en Turkije . . .	24,129	97[5]
VII.	Aankoop van kapitalen Werkelijke Schuld	10,576	54[5]
VIII.	Saldo op 30 Junij 1878	44	03
	Totaal . . .	*f*40,069	62[5]

het Roode Kruis van 1 Julij 1878 tot 30 Junij 1879.

	Uitgaven.		
I.	Pensioen	*f* 400	—
II.	Tractementen.	812	86
III.	Druk- en schrijfloonen, porto's en verschotten van verschillenden aard . . . . , ...	669	28
IV.	Restant-kosten oorlog Rusland-Turkije	120	43
V.	Aankoop van kapitalen Werkelijke Schuld	2,508	72
VI.	Saldo op 30 Junij 1879.	516	69
	Totaal . . .	*f* 5,027	98

Voor eensluidende uittreksels,

De Penningmeester van het Hoofd-comité van het Roode Kruis,

D. POLAK DANIELS.

BIJLAGE V.

—

LIJST der Heelkundige Instrumenten, Verplegings-voorwerpen enz., ten behoeve van den Russisch—Turkschen oorlog afgestaan, van den 1 October 1877 tot het einde van den oorlog, uit het Centraal-magazijn en door de Comité's te Amsterdam, Barneveld, Delft, 's Gravenhage, Hoorn, Schiedam (vr.) en Utrecht.

BENAMING.	Stuks.	BENAMING.	Stuks.
Amputatie-kistjes	5	Tandtangen	3
Kleine kistjes met naalden, spelden, zilverdraad enz.	3	Wondhaken van nieuw zilver	10
Kistje met 4 stuks amputatiemessen	1	Tandsleutel	1
		Diverse soorten van zagen.	5
Tourniquetten van Assallini.	9	Sonde voor resectie. . .	1
Veld-tourniquetten . . .	36	Slagaderpincetten. . . .	5
Hamers	2	Beenschrapers	10
Clijso-pompes	3	Resectie beitels	9
Kogeltangen.	4	Lapiskokers (van harde gom)	2
Verbandscharen.	4	Gewone pincetten . . ,	4
Kettingzagen	5	Bistories met vaste hechten.	5
Kop-sneppers	7	Boogzaag	1
Trousses	5	Bladzagen	2
Trousse-scharen.	3	Speldentangen.	5
Mannen katheters van nieuw zilver	7	Borststiletten	2
		Stiletten van nieuw zilver.	17
Gipsscharen	2	Kogeltrekkers	5
Stethoscopen	2	Draadpluksel	85 kilo.
Amputatiemes	1	Linnen compressen . . .	50 kilo.
Polijptangen	2	Verbanddoeken	168
Beentangen	6	Draagbanden	6
Trephines	6	Wollen dekens	168
Bogen van Chassaignac . .	2	Beddenlakens	220
Stalen sleufsondes	5	Kussensloopen.	133
Gekruiste pincetten . . .	3	Linnen en katoenen hemden	269
Arteriehaken	20	Roode, grijze en witte baaijen borstrokken . .	72
Vingerzagen	3		
Gesleufde sondes van nieuw zilver	8	Wit flanellen borstrokken.	49
Korentangen	3	Rood en grijs baaijen en wit keperen, bombazijnen en katoenen onderbroeken	138
Onderhuidsche injectie spuitjes	6		
Stalen wondhaken . . .	4	Handdoeken	224
Trois-quarts, één regte en één kromme	2	Paar wollen sokken en kousen	64

BENAMING.	Stuks.	BENAMING.	Stuks.
Wollen en flanellen mantels (z. g. Nightingales) . .	80	Warmwaterflesschen. . .	2
Slaapmutsen	20	Lantaarns	4
Paar mouwen voor verplegers	6	Tuimelbekers	2
Matraszakken	49	Tinnen borden	3
Kussenzakken	40	Vorken	32
Grijs baaijen pantalon . .	1	Lepels	32
Wit linnen dito	1	Messen	12
Dubbele baaijen jas . . .	1	Beenleggers	4
Zakdoeken	13	Zweeftoestellen	3
Verbandpakken	3	Luchtkussens	3
Sponzen	62	Veldflesschen	4
IJsnetten	50	Katoenen kabaaijen . . .	2
Pakjes (± 20 stuks per pak) Compressen	100	Wollen en flanellen lijfverbanden	59
Groote compressen. . . .	48	T-verbanden	124
Bussen gipszwachtels . . .	6	Doekverbanden	16
Wollen gordels.	14	Neteldoeksche lappen met en zonder watten . .	9
Dito borstlappen	6	Verschillende soorten van verbanddoeken . . .	50
Neteldoeksche gipszwachtels	9	Pak Engelsch pluksel . .	3
Zandzakjes	48	Gewaste taf	20
Spalken	12	Rol kleefpleister	2
Stel spalken van Dr. Post .	1	Pak kaarsen	1
Voorschootjes met verband gevuld	13	Stukken band	40
Linnen, katoenen en flanellen zwachtels, hoofdverbanden van zwart laken . . .	25	Brieven spelden	7
Reisdekens	2	Speldenkussen.	1
Driehoekige doeken . . .	58	Rol lint. . . . . . ,	1
Rol gevlochten en doorboord zink	2	Pak zeep	1
Pakken Gitter-Charpie (± 20 stuks per pak)	30	Voorts nog een pak zwachtels, een pak Gitter-Charpie, eene partij gewaste taf, kleefpleister, spelden, band, watten, enz.	
Glazen Urinalen	20	Draagbaren (nieuw model, Herkenrath).	2
Vel Gutta-percha papier .	1		
Zinken arm- en been-baden .	12		

BIJLAGE VI.

—

STAAT VAN VOORWERPEN behoorende tot de modellen-verzameling van het Hoofd-comité, op 1 Julij 1879.

VERVOERMIDDELEN.	Stuks.
Ziekensloep, volgens Marinkelle	1
Raderbaar, model Gauvin . .	1
» » Neuss . . .	1
» » de Mooij . .	1
Draagbaar, » Min. v. oorlog	1
» » Ruijsch . .	1
» Fransch model . . .	1
» Pruisisch » . . .	1
» Oostenrijksch model v. Mühlvenzl . . .	1
» Badensch » . . .	1
» Indische Tandoe . .	1
» Idem met netten . .	4
Brancard lit de Camp «Becking».	1
Stel ijzeren schragen met veeren tot vervoer in spoorwagens, (model permanente spoorweg-commissie)	1
LIG- EN KLEEDINGSTUKKEN.	
IJzeren krib met toebehooren, volgens daarbij zijnde inventaris van Steenbergen . . .	1
IJzeren kribben van verschillende modellen	7
Luchtbedden met blaasbalgjes en slangen.	2
Luchtkussen	1
Linnen matraszak met zeegras.	1
» kussenzak met » .	1
Hoofdkussen met veeren . . .	1
Wit wollen deken	1
Grijs » »	1
Molton »	1
Katoenen »	1
Linnen bedlaken	1
Katoenen »	2

LIG- EN KLEEDINGSTUKKEN.	Stuks.
Linnen kussensloopen . . .	1
Katoenen » . . .	1
Katoenen hemd	1
» ziekenhemd met open mouwen en banden . . .	1
Linnen kabaai	1
Katoenen »	1
» » met open mouwen en banden	1
Nightingale (rood flanellen ziekenmanteltje)	1
Nightingale (rood baaijen ziekenmanteltje)	1
Wollen sokken	1
Katoenen »	1
» slaapmuts	1
Wollen »	1
» wanten	1
» gordel.	1
Katoenen »	1
» halsdoek.	1
Handdoek	1
Linnen voorschot voor verplegers	1
» Tablier de secours . .	1
Blaauwe baaijen borstrok . .	1
Paket met diverse stukken ondergoed	1
KEUKEN- EN AMBULANCE BENOODIGDHEDEN.	
Toestellen tot het ophangen van zweeftoestellen	4
Zweeftoestellen (daarbij behoorende).	8
Zweeftoestellen, verschillende modellen.	3
Rektoestel	1

KEUKEN- EN AMBULANCE BENOODIGDHEDEN.	Stuks.
Hellende vlakken	2
Irrigateurs	1
» van caout-chouc .	1
Lijfbogen van vertind ijzer . .	1
Beenbogen van vertind ijzer .	1
IJszakken van caout-chouc . .	2
Tinnen ondersteek	1
Lampetkan en kom van vertind ijzer . . . . stel.	1
Waterkaraf	1
Kamer-emmer (inodore) . . .	1
Losdeksel voor » . . .	1
Drinkbeker (compositie) . . .	1
Blikken kroesen met ooren . .	2
Caout-chouc kroesjes	2
Tafelbord (vertind ijzer) . . .	1
Lepel, vork en mes	1
Koffijmolen (houten)	1
» (ijzeren)	1
Koffijbrander	1
Suikerrasp	1
Koffijfiltreerkan (blikken). . .	1
Melkkan » . . .	1
Waterketel (vertind ijzeren) .	1
Soeplepel » » .	1
Schuimspaan » » .	1
Vleeschvork » » .	1
Bouillonzeef (blikken). . .	1
Gieter » . . .	1
Lantaarn voor kaars » . . .	1
» » olie (koperen) .	1
Kandelaar (blikken)	1
Etterbakjes »	8
Weegschaal (Bascule de famille)	1
Wateremmer (blikken) . . .	1
Waterbakken » . . .	5
Medicijnnappen (tinnen) . . .	2
Soepnap (vertind ijzeren) . .	1
Tuimelbeker (blikken). . . .	1
Koperen drievoeten (treeften) .	3

KEUKEN- EN AMBULANCE BENOODIGDHEDEN.	Stuks.
Stalen spatels	7
Tafelborden van hardglas . .	3
Drink- en medicijnglazen (hardglas)	12
Spuiten (tinnen)	11
Glazen injectiespuiten . . .	2
Tinnen trekpotten voor medicijnen	2
Glazen vochtmeters	5
Marmeren mortieren met stampers	5
Toestel tot bereiding van spuitwater	1
Lampetkan (aardewerk) . .	1
Kamerpot » . .	1
Urinoir » . .	1
Spuwbak » . .	1
Marmite met deksel, tevens braadpan (koperen) model van Tuijll	1
Waterketel, idem.	1
» kleiner, tevens trekpot, idem	1
Spiritusbak, tevens voetstuk voor trekpot, idem . . .	1
Comfoor of spirituslamp id.	1
Tafelbord (blikken) idem . .	1
IJzeren drievoet met kettingje id.	1
Handvat (hout met koperen haak) idem	1
Verbandransel met waterflesch idem	2
Verbandtasch (Belgisch model Hermant)	1
Zakjes met verband (z. g necessaires de Campagne). .	2
Pakjes met modellen verband.	2
Vlaggen met Rood Kruis . .	6
Nationale vlaggen.	2
Oranje wimpels	4

VERSLAG DER ZESDE ALGEMEENE VERGADERING,

gehouden op Woensdag 23 Julij 1879 in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te 's Gravenhage.

Voorzitter: H. HARDENBERG. *Secretaris:* Dr. B. CARSTEN.

Op de presentielijst hebben geteekend: het eerelid der Vereeniging W. J. KNOOP; de leden van het Hoofd-comité: H. HARDENBERG, Dr. L. J. EGELING en Mr. D. POLAK DANIELS; en de afgevaardigden Dr. H. C. KIPS, W. P. RUYSCH (mannen-Comité), 's Hage; Mevrouw SUERMONDT—VAN HOBOKEN (vrouwen-Comité), 's Hage; J. A. M. HAAK, Wageningen; F. Baron DE BIEBERSTEIN, Maastricht; Dr. P. TEMPLEMAN VAN DER HOEVEN, Utrecht; Mr. B. COHEN, Groningen; C. DE HOLL en P. GLIJNIS Cz., Schermer en omstreken; D. FYAN, Bergschenhoek en J. BAUM, Harderwijk.

De Heer HARDENBERG opent de Vergadering en deelt mede dat de geachte Voorzitter van het Hoofd-comité, generaal DE STUERS, door ongesteldheid verhinderd is de vergadering bij te wonen, terwijl de generaal VAN MEURS, ondervoorzitter, eveneens verhinderd is tegenwoordig te zijn. Dientengevolge moet volgens art. 9 van het Reglement van orde van het Hoofd-comité het oudste lid van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging als President der Vergadering optreden. Die eer valt spreker nu ten deel. En 't is in de verwachting op de toegevendheid der aanwezigen, dat hij die taak wil aanvaarden, en in de hoop dat de te voeren beraadslagingen zullen strekken ter bevordering van de belangen der Nederlandsche Vereeniging van het Roode Kruis.

Zeker zou men 't gaarne gezien hebben dat het aantal vertegenwoordigde afdeelingen grooter ware geweest en ook meer dames de Vergadering door hare aanwezigheid hadden opgeluisterd, maar daarom te meer stellen wij er prijs op — zegt de

Voorzitter — dat u, Mevrouw Suermondt, ons wel de eer hebt willen aandoen hier te komen. Wees verzekerd dat wij dit blijk van sympathie op hooge waarde stellen (Toejuichingen).

Nog wordt door den Voorzitter medegedeeld dat de heeren Singendonck en van Hogendorp, leden van het Hoofd-comité, kennis hebben gegeven verhinderd te zijn de vergadering bij te wonen.

De Voorzitter herinnert dat sedert de laatste Algemeene Vergadering het Hoofd-comité zeer gevoelige verliezen heeft geleden door het overlijden van Dr. H. Slot, Inspecteur van den geneeskundigen dienst der zeemagt, en door het aftreden van Mr. J. A. Mutsaers. Beide heeren waren steeds met ijver werkzaam ter bevordering van de belangen der Vereeniging en menige goede wenk, zoowel wat de regeling als het bestuur der Vereeniging betreft, heeft men aan hen te danken.

In het afgeloopen tijdvak, — vervolgt de Voorzitter — van de vorige Algemeene Vergadering tot heden, zijn wij zoo gelukkig geweest te mogen constateren, dat de oorlog tusschen Rusland en Turkije is geëindigd en dus het Roode Kruis in het Oosten van Europa zijne taak heeft volbragt. Dat het Hollandsch Comité onder leiding van Ds. H. A. Gillot te St. Petersburg gewigtige diensten heeft bewezen, evenals het Comité van de Roode Halve Maan te Constantinopel, is algemeen bekend. En dat het Roode Kruis in staat is geweest zooveel hulp te kunnen verleenen is voor een groot deel te danken aan de ruime bijdragen die de Nederlandsche Vereeniging heeft gezonden, zoowel in geld als in materieel. Men is dan ook vol lof over hetgeen de Nederlandsche Vereeniging heeft verrigt, en de Voorzitter twijfelt er niet aan, of, als de geschiedenis van den afgeloopen oorlog te boek zal worden gesteld, de verrigtingen van het Roode Kruis, en speciaal van de Nederlandsche Vereeniging, eene schoone bladzijde in die annalen zullen beslaan.

Is de Russisch-Turksche oorlog alzoo gelukkig geëindigd, dat geluk is ons nog niet te beurt gevallen in het Noorden van Sumatra. Daar heeft de Nederlandsche krijgsman nog altijd hulp noodig, en het Centraal-Comité te Batavia voldoet nog steeds met ijver aan zijne verpligtingen om de gewonde en zieke krijgers te helpen, hetzij door ze te verplegen, hetzij door ze verkwikkingen toe te dienen, of ook door hun aangename lectuur te verschaffen.

Worden de wenschen naar een spoedig einde van den Atjeh-oorlog niet vervuld, dan zal het Centraal-Comité te Batavia moeten voortgaan, evenals tot dusver, hulp te verleenen, en dan behoort het tot de mogelijkheden dat het van Nederland nieuwe hulp vraagt. Onze Vereeniging nu is verpligt in dat geval hulp te verleenen, en spreker twijfelt er dan ook niet aan of zij zal eventueel hare bereidwilligheid daartoe toonen.

Ten slotte verwijst de Voorzitter, voor zoover meerdere bijzonderheden ten aanzien der Vereeniging betreft, naar het Verslag, dat de Secretaris zal uitbrengen.

Alvorens hem daartoe het woord te verleenen geeft de Voorzitter in overweging eene Commissie te benoemen tot het nazien van de rekeningen der Vereeniging over 1877/78 en 1878/79, waartoe hij benoemt de heeren DE HOLL, DE BIEBERSTEIN, RUIJSCH, COHEN en HAAK, met verzoek in de pauze zich met dat onderzoek te willen bezighouden.

Daarna verleent de Voorzitter het woord aan den Secretaris tot het uitbrengen van het Verslag van de verrigtingen van het Hoofd-comité en van den staat der Vereeniging.

(Dit verslag is geplaatst aan het hoofd dezer Handelingen.)

Onder dankbetuiging aan den Secretaris wordt dit Verslag voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is:

Het voorstel van het Comité te Amsterdam:

Het Comité te Amsterdam stelt voor het Hoofd-comité uit te noodigen:

1°. naauwkeurig te onderzoeken en vast te stellen, van waar, achter onze hoofd-linie van verdediging, de evacuatie van zieken en gewonden van wege *'t Roode Kruis* zal beginnen, of van de militaire autoriteit, zoo noodig, worden overgenomen en 2°. na te gaan, over welk getal en welke soort van vaartuigen men eventueel zal kunnen beschikken, en de statistische en andere gegevens te dezer zake mede te deelen aan de Comités en bij te houden.

De Voorzitter merkt op dat dit het eenige voorstel ter behandeling is. Ten opzigte daarvan heeft het Hoofd-comité een preadvies uit te brengen, dat hij den Secretaris verzoekt voor te lezen.

Dat praeadvies luidt:

Het Hoofd-comité maakt van de bevoegdheid, toegekend bij art. 11 van het Reglement van orde voor de Algemeene Vergadering, gebruik door het uitbrengen van een praeadvies omtrent dit voorstel.

Het Hoofd-comité meent dit voorstel te moeten ontraden, omdat het niet op zijn weg ligt, en in tijd van vrede niet vooruit kan worden onderzocht en vastgesteld, wanneer en wáár de Nederlandsche Vereeniging in tijd van oorlog werkdadig zal optreden. Dit is afhankelijk van te veel omstandigheden, dan dat iets daaromtrent vooraf zou kunnen worden bepaald.

Het Roode Kruis zal in tijd van oorlog zooveel mogelijk dáár moeten zijn, wáár de hulp der Vereeniging verlangd wordt.

Volgens art. 7 van het Koninklijk besluit van 19 Julij 1867, nº. 60, treedt het Hoofd-comité eerst *in tijd van oorlog* met de Ministers van Oorlog en van Marine in overleg, omtrent de meest doelmatige aanwending der hulpmiddelen van de Vereeniging.

Dit artikel is geheel in overeenstemming met art. 13 van de algemeene regeling der werkzaamheden, vastgesteld in de algemeene vergadering van 3 October 1877.

Een besluit in den geest van het voorstel zoude in strijd zijn met de bestaande voorschriften. Immers men zal zich toch niet bepalen eerst dan hulp te verleenen wanneer het leger achter onze hoofdverdedigings-linie is teruggetrokken. Reeds te voren kan het Roode Kruis diensten bewijzen, waarbij het Amsterdamsche Comité zeker niet achter zou blijven, — doch waar? dit hangt van de omstandigheden af en kan, zooals reeds is opgemerkt, te voren niet bepaald worden.

Maar bovendien: wat verstaat de voorsteller onder de Hoofdlinie van verdediging?

Is daarmede bedoeld *a.* de nieuwe Hollandsche waterlinie, loopende van de Zuiderzee langs Utrecht tot de Lek, vandaar tot de Merwede en vervolgens door het land van Altena tot de Biesbosch, bevattende meer dan 36 steden, forten en posten? of *b.* het reduit van de bovengenoemde Nieuwe Hollandsche Waterlinie namelijk: Amsterdam met zijne omliggende forten, posten en batterijen?

En, aangezien de aanleg en plaatsing nog niet voor het geheel

definitief is vastgesteld, zou de vraag bovendien als ontijdig beschouwd kunnen worden!

De Voorzitter deelt mede een briefje te hebben ontvangen van den heer Gori, die zijne tusschenkomst verzoekt om indien eventueel de Amsterdamsche afgevaardigden niet aanwezig mogten zijn, voor te stellen de discussien over dit voorstel uit te stellen en dit punt niet nu te behandelen, maar aan te houden tot eene volgende vergadering. Spr. wenscht de zienswijze der aanwezigen daarover te vernemen.

De heer Templeman van der Hoeven vraagt wat het gevoelen van het Hoofd-comité is omtrent dit verzoek tot uitstel van behandeling van het voorstel-Amsterdam?

De Voorzitter antwoordt dat zijn advies zou zijn, nu de Amsterdamsche afgevaardigden niet tegenwoordig zijn, en dus het voorstel niet kunnen toelichten of verdedigen, de behandeling van het voorstel uit te stellen.

De heer Templeman van der Hoeven zegt, in dat geval, zich bij uitstel van behandeling te kunnen nederleggen.

De heer Egeling kan zich niet met de zienswijze des Voorzitters vereenigen. Hij vindt het eene zeer zonderlinge houding, dat eene afdeeling een voorstel aan de algemeene vergadering onderwerpt en niemand van hare leden kan afvaardigen — en dat nog wel uit eene stad van 300 000 inwoners — om dat voorstel te verdedigen en dan zelfs niet eene schriftelijke toelichting geeft. Niet de afdeeling verzoekt uitstel, maar de heer Gori. Dat is geheel iets anders. Hij meent dat met de behandeling behoort te worden voortgegaan.

De Voorzitter merkt op, dat door of namens Amsterdam toch het verzoek is gedaan om de behandeling uit te stellen, en dat daarop zijn advies rust om het punt aan te houden.

De heer Egeling blijft van meening dat er geen reden bestaat om de zaak uit te stellen. Het voorstel kan zeer goed behandeld worden en hij acht dit bepaald wenschelijk.

De Voorzitter blijft zijn voorstel handhaven, om nu het voorstel van Amsterdam ter zijde te stellen, daarbij natuurlijk volkomen bevoegdheid gevende aan Amsterdam, om in eene volgende vergadering het voorstel op nieuw ter tafel te brengen.

De heer Templeman van der Hoeven vraagt of dus het praeadvies van het Hoofd-comité strekt tot uitstel der behandeling?

De heer Polak Daniels merkt op, dat van praeadvies van het Hoofd-comité geen sprake kan zijn, daar het niet heeft beraadslaagd over de vraag of dit voorstel al dan niet behoorde uitgesteld te worden.

De Voorzitter stemt dit toe: over uitstel der behandeling heeft het Hoofd-comité niet van gedachten gewisseld. Het heeft alleen zijn praeadvies vastgesteld over het voorstel van Amsterdam zelf. Eerst heden is een brief ontvangen van een lid van het Amsterdamseh Comité, uitstel der behandeling vragende voor het geval dat de Amsterdamsche afgevaardigden niet tegenwoordig mogten zijn; omtrent dat verzoek heeft hij de zienswijze der vergadering willen vernemen, terwijl hij als zijn advies te kennen heeft gegeven dat het verzoek behoort te worden ingewilligd.

De heer de Bieberstein is tegen uitstel. Hij betreurt geen afgevaardigde uit Amsterdam hier te zien, en dit aan gemis aan belangstelling te moeten toeschrijven. De Algemeene Vergadering behoeft dus geene verdere consideratie te gebruiken.

De heer Haak kan zich zeer goed vereenigen met het praeadvies van het Hoofd-comité. Tegen het voorstel-Amsterdam zullen altijd de bezwaren blijven bestaan, die het Hoofd-comité er tegen heeft aangevoerd. Het voorstel is bovendien zeer ontijdig. Hij meent dus dat zeker thans niet daaromtrent eene beslissing kan worden genomen.

Het voorstel van den heer de Bieberstein strekkende om voort te gaan met de behandeling van het voorstel-Amsterdam, alsnu in stemming gebragt, wordt *aangenomen* met 10 tegen 4 stemmen.

Tegen de heeren: Cohen, Haak, Hardenberg en Knoop.

De discussie over het voorstel zelf wordt alsnu geopend.

De heer de Bieberstein meent dat het niet aangaat punten vast te stellen, waar het Roode Kruis zijn arbeid zal beginnen als de oorlog uitbreekt, zooals Amsterdam dit voorstelt. Ontbrandt de oorlog, dan moet het Hoofd-comité zich toch rigten naar de bevelen van de hoofden der departementen van Oorlog en Marine. Daaraan is het ondergeschikt. En 't is onmogelijk vooraf te bepalen

waar de Vereeniging in 't welbegrepen belang der betrokkenen werkzaam zal moeten zijn. Het voorstel-Amsterdam moet, naar het oordeel van Spr. comité, dan ook beschouwd worden als van nul en geene beteekenis.

De heer Knoop deelt geheel die opinie. Zooals 't voorstel luidt, komt het hem ondoordacht voor. Maar hij moet toch aannemen, dat Amsterdam eenige gegronde reden heeft gehad om het voorstel te doen. En daarom juist acht hij de behandeling van dit voorstel op dit oogenblik ontijdig. Hij weet wel dat Amsterdam verkeerd handelt niet tegenwoordig te zijn, maar desniettemin zou hij het beter hebben geacht de zaak uit te stellen.

De heer Templeman van der Hoeven is eene tegenovergestelde meening toegedaan, als de heeren die tot dusver het woord voerden. Het Comité te Utrecht kan zich, wat de hoofdzaak betreft, zeer goed en op verschillende gronden met het voorstel-Amsterdam vereenigen. 't Is waar, indien men woordelijk het voorstel wil opvatten is het onbestemd en zou Utrecht er zich niet bij kunnen neerleggen. Maar wat het beginsel van het voorstel aangaat, daar is Utrecht zeer voor. Hij ziet in dit voorstel hetzelfde denkbeeld neergelegd, wat Utrecht zelf drie à vier jaar geleden heeft voorgesteld, en dat toen is aangenomen door de Vergadering maar bezwaar heeft ontmoet bij het Hoofd-comité, namelijk om te streven naar overleg tusschen de Vereeniging het Roode Kruis en de legermagt. Toen Utrecht dat voorstel deed, wist men nog niet hoe de loop van zaken zou zijn in 't Duitsche Keizerrijk. Sedert is echter eene overeenkomst tot stand gekomen tusschen het Hoofd-comité der Duitsche Vereeniging en het legerbestuur in Duitschland.

Het maken van zoodanige overeenkomst heeft aanleiding gegeven tot veel debat en vele moeijelijkheden, vooral daar er eene betrekking bestond van militair Inspecteur voor den duitschen geneeskundigen dienst. In deze door eene Regerings-commissie ontworpen overeenkomst, is verband gelegd tusschen het Roode Kruis en den militairen geneeskundigen dienst. Daarbij was echter eene te ondergeschikte plaats toegekend aan de Vereeniging het Roode Kruis. Later heeft toen overleg plaats gehad tusschen den Minister van Oorlog en den President der Hoofd-commissie in Duitschland en

het einde is geweest, dat er een plan is ontworpen, dat goedgekeurd is door den Keizer en de Regering, waarbij voorschriften zijn gegeven, hoe de zamenwerking in oorlogstijd moet plaats hebben.

Wij staan dus voor het feit, dat eene regeling als Amsterdam wenscht, elders heeft plaats gehad. Met het oog op de wenschelijkheid van zoodanige regeling, deed Utrecht 3 à 4 jaar geleden een voorstel, dat wel instemming vond bij de Vergadering, ofschoon niet wat de motieven aangaat, die op voorstel van den heer Polak Daniels werden weggelaten; zoodat alleen twee artikelen werden aangenomen, waarmede het Hoofd-comité later gemeend heeft zich niet te moeten vereenigen.

Thans wordt een voorstel van soortgelijke strekking ingediend van eene andere zijde; namelijk van Amsterdam. En nu meen ik met den generaal Knoop, dat Amsterdam wel motieven zal hebben gehad voor het doen van dit voorstel. Al deel ik dus ook de meening, dat het wel eenigszins onvoegzaam is, dat geen lid van Amsterdam aanwezig is om zijn eigen voorstel te verdedigen, zoo meen ik dat daaruit toch niet mag afgeleid worden, dat er geene ernstige gronden voor het voorstel zouden zijn aan te voeren. 't Is daarom dat Utrecht zich moet verklaren althans voor 't beginsel van het voorstel-Amsterdam.

De Voorzitter wenscht op te merken dat men niet vergeten moet, dat de Vereeniging het Roode Kruis alleen in geval van oorlog handelend optreedt. Onlangs is een reglement voor de Vereeniging gemaakt, waarvan het Departement van Oorlog kennis heeft genomen en waartegen het geene bedenkingen heeft geopperd. Eerst dan — 't blijkt uit dit reglement zelf — als bij een ontstanen oorlog, waarbij Nederland betrokken is, het leger op voet van oorlog wordt gebragt, eerst dan kan er sprake zijn van overleg tusschen het Hoofd-comité en de Ministers van Oorlog en van Marine omtrent het op de meest doelmatige wijze aanwenden van de beschikbare hulpmiddelen. Vóór dien tijd kan de Vereeniging wel werken, maar moet zij de geneeskundige dienst van het leger geheel vrijlaten. Wij kunnen ziekenverplegers opleiden, vervoermiddelen bijeenbrengen enz.; maar onafhankelijk van den geneeskundigen dienst, die daarvoor ook zorg moet dragen.

Regelen omtrent het vervoer zijn er dan ook, namelijk voorschriften van wege den Minister van Oorlog, in 1878 gegeven omtrent het vervoer van zwaar gewonden per spoortrein. Daarin is bepaald hoe de wagens, hoe de bedden ingerigt moeten zijn. Komt nu het Roode Kruis de geneeskundige dienst ter zijde staan, dan dient het zich toch naar die voorschriften te gedragen. Kwam onze Vereeniging met andere plannen voor den dag, de geneeskundige dienst zou teregt kunnen zeggen: daarvan zijn wij niet gediend. Men moet niet vergeten dat wij afhangen van den geneeskundigen dienst. Deze is de aangewezen magt om te zorgen voor verpleging en vervoer der zieken. Onze Vereeniging vraagt alleen: kunnen wij u helpen? Is 't antwoord bevestigend, eerst dan treedt ze werkdadig op. En nu kunnen wij wel van te voren zorgen, dat wij alles hebben wat wij denken te zullen behoeven, maar om reeds bij voorbaat ons vaste plaatsen aan te wijzen, dat is onmogelijk.

De heer Egeling wenscht even op te merken dat in het voorstel-Amsterdam wel te onderscheiden zijn twee verschillende vraagpunten. In de eerste plaats eene vraag aan de Regering, waaraan ook Spr., op de zooeven aangevoerde gronden, meent dat niet voldaan kan worden. Ten tweede eene andere kwestie, namelijk na te gaan waarover men eventueel zal kunnen beschikken. Dit tweede gedeelte van het voorstel vindt Spr. zoo onaannemelijk niet. Hij acht het een zeer goed denkbeeld eene lijst op te maken en bij te houden van de vervoermiddelen waarover men, als het noodig is, zal kunnen beschikken.

Sommige leden hebben gemeend dat het beter geweest ware de behandeling van het voorstel uit te stellen. Spr. moet toch er op wijzen dit niet mogelijk was, daar het verzoek daartoe is uitgegaan van één persoon, geenszins van het comité Amsterdam. Ware dit laatste het geval geweest, dan zou het iets anders zijn geweest. Zooals hij het voorstel-Amsterdam beschouwt, bestaat dit uit twee deelen, het eerste dat hij onraadzaam, het tweede dat hij aannemelijk acht. Hij acht 't dus rationeel het voorstel in twee deelen te splitsen, opdat men tegen het eerste en voor het tweede deel kunne stemmen.

De heer de Bieberstein kan dit denkbeeld ondersteunen. Over het

tweede deel van 't voorstel-Amsterdam is eigenlijk ook geen praeadvies van het Hoofd-comité voorgedragen.

De heer Carsten antwoordt hierop dat het Hoofd-comité daaromtrent geen praeadvies kon uitbrengen, omdat het niet wist wat Amsterdam zelf verstaat onder « hoofdlinie van verdediging ». Bedoelt Amsterdam daarmede de geheele waterlijn, dan is een onderzoek naar de vervoermiddelen over zulk een groote uitgestrektheid een moeijelijk, ja onmogelijk werk. Bedoelt Amsterdam echter daarmede uitsluitend het réduit, dan zou zoodanig onderzoek wel mogelijk zijn. Bij de onbekendheid met de bedoeling van Amsterdam kon het Hoofd-comité dus over het tweede deel van het voorstel geen praeadvies uitbrengen.

De Voorzitter voegt er bij, dat de vraag in punt 2 van het voorstel gedaan, reeds ligt opgesloten in art. 3 van het Algemeen Reglement. Door het Ministerie van Oorlog is bepaald hoe de spoorwegen ingerigt moeten worden voor 't ziekenvervoer. Wil Amsterdam nu nog andere vervoermiddelen daartoe aanwenden b. v. voertuigen, wagens, zolderschuiten, stoombooten enz., wil zij bepalingen maken omtrent de inrigting daarvan, laat het dan voorstellen daartoe doen in overeenstemming met art. 3 van het Reglement. Het Hoofd-comité kan daarover niet adviseren. Wat kan het aan de Comité's zeggen? Gij moet trekschuiten inrigten? Dat gaat niet. Heeft Amsterdam de gelegenheid in eigen omstreken nategaan de vervoermiddelen, zij ga haar gang, maar het ligt niet op den weg van 't Hoofd-comité of van de Algemeene Vergadering om daaromtrent voorschriften te geven.

De heer Carsten moet ook nog opmerken, dat wanneer punt 2 van 't voorstel-Amsterdam wordt aangenomen, andere vervoermiddelen dan vaartuigen worden uitgesloten. In die waterlinie nu zijn spoorwegen en andere vervoermiddelen. Wil men dus zoodanig onderzoek instellen, dan moet men dit verder uitstrekken en uitbreiden tot alle vervoermiddelen. Maar waarom alleen een onderzoek naar de vervoermiddelen te water ingesteld? Dit ware onvoldoende.

De heer Egeling zegt tot de conclusie te moeten komen, dat het voorstel-Amsterdam zeer duister is. Er schijnt verschil van meening over de beteekenis van dat voorstel te bestaan. Spr. dacht dat de bedoeling was na te gaan wat wij zelf bezitten.

De heer Carsten meent dat de bedoeling is na te gaan waarover in oorlogstijd in 't algemeen kan worden beschikt.

De heer Egeling meende dat *men* beteekende de *Vereeniging het Roode Kruis.* Is die opvatting nu onjuist dan moet hij erkennen dat voorstel *twee* zamenhangt met voorstel *een*, zoodat hij zijn voorstel tot splitsing terugneemt. Nu zou hij wel in overweging willen geven de discussien te sluiten. Waar men zelfs naar de bedoeling van een voorstel moet raden, gaat het niet aan over zulk een duister voorstel met vrucht te beraadslagen.

De heer Templeman van der Hoeven wenscht nog een woord te zeggen naar aanleiding van het gesprokene door den Voorzitter over de hulp door het Roode Kruis te verleenen. Hij wenscht op te komen voor een element van enorm gewigt. Overal, in elk leger, zelfs in 't meest volmaakte, is het gebleken dat de geneeskundige dienst te kort is geschoten in zijne taak, niet omdat deze zijn pligt niet naar behooren vervulde, maar omdat zijne handen gebonden waren. Wij — meent Spr. — handelen niet verstandig door te zeggen: het gouvernement heeft alles geregeld. Ja, het doet dit voor een zeker aantal militairen. Maar op 't gegeven oogenblik zijn er veel meer die hulp behoeven. Moeten die dan blijven liggen? Of is 't niet veel raadzamer in vredestijd reeds een verband te zoeken met den geneeskundigen dienst om te weten wat in oorlogstijd moet gedaan worden? Nergens is het verboden dat in oorlogstijd zoodanige bepalingen in werking treden. En bestaat zoodanig verbod, dan moet men het trachten afgeschaft te krijgen. Anders voorziet Spr. den dood van het Roode Kruis. Als wij geduld moeten hebben tot dat de oorlog uitbreekt, dan is de tijd en gelegenheid om te onderzoeken en te regelen voorbij. In vredestijd moet dat geschieden, opdat men met juistheid wete hoe in oorlogstijd de coeur met den geneeskundigen dienst hulp kan verleend worden. Wij kunnen niet aankomen als kwajongens, maar moeten een aangewezen positie hebben om te helpen. Vergeten wij toch niet dat humaniteit de grondslag is onzer Vereeniging.

De heer Kips is 't in zeker opzigt geheel met den vorigen spreker eens, dat het beginsel van humaniteit is de grondslag

der Vereeniging. Het Roode Kruis is eene inrigting berustende op een beginsel van algemeene philantropie. Haar doel is zorg te dragen voor goed personeel, goede geneeskundigen, goede verplegers, goede verbanden, voertuigen en voor veel geld, voor een goed gevulde kas. Zijn wij van dat alles voorzien en breekt er ongelukkig een oorlog uit, dan zullen wij met open armen door het leger worden ontvangen dat ons de plaats zal aanwijzen, waar wij noodig zijn. Maar als wij nu reeds beginnen ons in contact te stellen met den geneeskundigen dienst en aan de Regering vragen: wijs ons aan waar en hoe gij onze hulp wilt gebruiken, — dan zal de Regering gaan steunen op onze hulp. En dat is niet goed. Zij moet zelfstandig handelen, alles doen wat zij kan en niets nalaten, denkende: daar zal het Roode Kruis wel voor zorgen. Daarom ben ik sterk tegen het voorstel-Amsterdam.

De heer Carsten merkt op, dat de heer van der Hoeven zinspeelt op het gevaar dat het Roode Kruis zou worden teruggewezen, weggezonden. Indien evenwel de Vereeniging zich op haar eigenaardig zelfstandig standpunt stelt, zal dit nooit gebeuren. Zij komt niet of zij moet geroepen, of zij moet verlangd worden. Dat was juist de schaduwzijde van het Roode Kruis in den Fransch-Duitschen oorlog; men kent de geschiedenis van Versailles. De chef der ambulance was ontevreden omdat hij geen hulp van het Roode Kruis meer kon verleenen. Maar er was hulp genoeg en daarom moest het Roode Kruis zich terugtrekken.

De heer Ruijsch meent, ofschoon hij zich kan vereenigen met het praeadvies van het Hoofd-comité en het gesprokene door Dr. Kips, dat er toch wel iets is te zeggen voor hetgeen de heer van der Hoeven aanvoerde. 't Is echter eene zaak die tamelijk afwijkt van het voorstel-Amsterdam.

Het Roode Kruis moet beschouwd worden — 't is teregt gezegd — als eene aanvulling van den geneeskundigen dienst. Elk leger is verpligt voor voldoende geneeskundige hulp zorg te dragen, en de hulp van het Roode Kruis mag geen reden zijn om de Regering te ontheffen van eenige verpligting dienaangaande.

Maar toch is het wenschelijk, dat er eenig verband bestaat tusschen deze Vereeniging en het legerbestuur. Hij zou zoodanig

verband zeer toejuichen. De vraag is echter of het oogenblik daartoe gekomen is De legerorganisatie is nog niet tot stand gekomen, de plannen zijn daaromtrent nog niet bekend. Een vorig Minister wilde 4 brigades, deze 3. Omtrent de hoofdlijnen der defensie bestaat nog onzekerheid. En zoolang die bestaat kan de geneeskundige dienst niet georganiseerd worden gelijk ze behoort. Niemand zal echter de verantwoordelijkheid op zich willen nemen van de bewering: dat wij gerust te velde kunnen trekken met onzen geneeskundigen dienst. Maar al is verband met dien dienst wenschelijk, het oogenblik is thans daartoe ongelukkig gekozen, daar de geneeskundige dienst zelf niet is georganiseerd en het legerbestuur te zeer zou gaan rekenen op de georganiseerde hulp van het Roode Kruis, ten koste van den zieken soldaat, die niet die hulp te velde zou vinden, waarop hij regt heeft.

De Voorzitter meent dat de nog niet vastgestelde legerorganisatie weinig tot de zaak afdoet. Of 4 of 5 of 6 brigades zullen gevormd worden, doet weinig af. De vraag is slechts of het Departement van Oorlog gezorgd heeft voor voldoende materieel, voor goed vervoer en zorgvuldige verpleging der zieken. En dan moet hij, zijne herinneringen raadplegende, verklaren dat het materieel redelijk wel is, dat er veel in de magazijnen is opgelegd. Of dat alles nu geheel voldoende is, zou hij niet durven te zeggen. Voorts is men bij 't Departement van Oorlog bezig de spoorwegen te verpligten inrigtingen te maken en materieel aan te schaffen tot vervoer van zieken in 't algemeen en dus ook van den militair. Wat verlangt men nu meer? Wij kunnen intusschen voortgaan met zooveel aan te schaffen als wij rekenen noodig te hebben. Brancards, raderbaren, hoofdkussens, peluws, beddenzakken enz. Het Hoofd-comité verzoekt aan de comité's elk jaar op te geven wat ze hebben en waarover wij in tijd van oorlog beschikken kunnen. Komt er oorlog dan is het Hoofd-comité meester van 't geheel en beschikt over den voorraad of laat de comité's elkander helpen. De ambulance is in korten tijd gereed. Dan zorgt het Roode Kruis voor ziekenverplegers. Dat alles is bij reglement voorgeschreven.

De heer Ruijsch merkt op dat er wel materieel in de militaire

magazijnen was, maar dat de toestand niet steeds voldoende is. 't Is gebleken bij een beproeving onlangs dat zeer vele brancards in tweeën vielen toen men ze opligtte. Wat er nu is, is bepaald onvoldoende, speciaal de brancards en ziekenwagens.

De Voorzitter acht het zeer moeijelijk, als de Inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmagt brancards wel geschikt acht, voor onze Vereeniging te zeggen dat ze niet voldoende zijn.

De heer Ruijsch herhaalt dat de brancards in tweeën vielen toen ze werden opgeligt.

De heer de Holl meent dat de Vereeniging haar karakter zou prijs geven door zich verder te verstaan met 't legerbestuur. Er bestaat reeds verband. Het Roode Kruis is de pleegzuster. Wordt er hulp gevraagd, zij komt. Van waar de evacuatie moet uitgaan, moeten zij zeggen die de opdragt hebben den oorlog te leiden. De pleegzuster kan dat niet zeggen; zij gaat naar de plaats die haar wordt aangewezen. Dat is de geest en het karakter van het Roode Kruis, en Spr. zou dus zeer bejammeren de aanneming van het voorstel-Amsterdam.

Het voorstel-Amsterdam, hierop in stemming gebragt, wordt met 13 tegen 1 stem, die van den heer Templeman van der Hoeven, *verworpen.*

De heer de Bieberstein vestigt de aandacht van het Hoofdcomité op eene tegenstrijdigheid die, naar 't hem toeschijnt, in het Reglement van 3 Oct. 1877 bestaat omtrent het optreden der Vereeniging, en het plegen van overleg met de Ministers van Oorlog en Marine bij 't ontstaan van oorlog.

De heer Carsten merkt echter op dat die beweerde tegenstrijdigheid op eene onjuiste opvatting berust. In 't eene geval is er in bedoeld reglement sprake van een oorlog waarin Nederland betrokken is en dan is overleg met de Ministers van Marine en Oorlog voorgeschreven; in 't andere geval geldt het een oorlog waarbij Nederland niet betrokken is, en dan wordt enkel uit beleefdheid kennis gegeven aan de Ministers van het handelend optreden der Vereeniging.

De heer de Bieberstein bedankt voor deze inlichting, waardoor zijne opmerking vervalt.

De vergadering wordt hierna voor eene poos geschorst.

Na de heropening brengt de heer de Bieberstein namens de Commissie van onderzoek rapport uit over de rekeningen en verantwoordingen van het Hoofd-comité, over de jaren 1877/78 en 1878/79.

Spr. constateert met genoegen dat ondanks de uitgaven in den Russisch-Turkschen en den Atjeh-oorlog het kapitaal in zeer geringe mate is verminderd. Het kapitaal der Vereeniging in de grootboeken van 's Rijks Nationale schuld ingeschreven bedraagt thans, luidens de overgelegde bewijzen van inschrijving, *f* 77000, 2½ % en *f* 24000 4% W. schuld.

Na de verschillende cijfers uit beide rekeningen te hebben gereleveerd, brengt hij den Penningmeester welgemeenden dank voor diens rigtig beheer en voor zijne gegeven inlichtingen, terwijl hij nogmaals zijn genoegen uitspreekt, dat de Vereeniging zoo royaal in beide oorlogen heeft kunnen optreden zonder veel kapitaal aan te spreken, dank zij de giften der comité's en eene buitengewone gift van een ongenoemde. Moge diens voorbeeld navolging vinden!

Namens de Commissie stelt hij voor beide rekeningen goed te keuren en den Thesaurier ten deze décharge te verleenen.

De Voorzitter dankt de heeren leden der Commissie van onderzoek voor hunne diensten en voegt den dank der Vergadering bij dien der Commissie aan den Penningmeester voor diens rigtig beheer.

De rekeningen worden hierop goedgekeurd.

De heer Polak Daniels verzoekt nog even het woord om als Penningmeester eene opmerking te maken. Hij heeft daarbij geenszins het oog op de afdeelingen die thans vertegenwoordigd zijn, maar wenschte zijne opmerkingen beschouwd te hebben als een wenk, die door het te verspreiden Verslag ter algemeene kennis zal worden gebragt.

In de eerste plaats moet hij bekennen nu en dan moeite gehad te hebben behoorlijke opgaven te erlangen van de gestorte contributiën. Namens het Bestuur heeft Spr. de comité's uitgenoodigd die opgaven tijdig en geregeld te willen verstrekken en, als er geene contributie wordt geheven, dit te melden. Twintig comité's hebben echter op alle aanvragen zelfs de beleefdheid niet gehad te antwoorden.

Een tweede punt is eene zaak waarop het Dagelijksch Bestuur

is opmerkzaam gemaakt. Enkele comité's zijn niet gelukkig geweest in 't beleggen van hunne saldo's. Een comité had zijn saldo van eenige jaren belegd in eene particuliere maatschappij, en heeft daardoor verliezen geleden. Het kwam zich nu bij het Hoofdcomité beklagen. Dit antwoordde dat het zijne fondsen op de Nederlandsche Grootboeken inschrijft en niet aan particuliere vereenigingen toevertrouwt, maar dat het geen regt heeft toezigt uit te oefenen op de comité's te dezer zake. Alleen heeft het nu op zich genomen in het Verslag een wenk aan de comité's op te nemen, dat het Hoofd-comité tegen het beginsel is van het beleggen van gelden bij particuliere maatschappijen, en zeer gaarne zag dat dit geschiedde in N. W. Schuld of bij soliede spaarkassen.

De Voorzitter noodigt alsnu de heeren EGELING en POLAK DANIELS uit de Commissie te willen uitmaken tot het arresteren der notulen van deze Vergadering, en deelt mede dat als de heeren lust hebben de modellenverzameling te bezigtigen de Secretaris bereid is hen te begeleiden.

De heer TEMPLEMAN VAN DER HOEVEN vraagt eenige inlichtingen, naar aanleiding van de opmerking van den Penningmeester, omtrent het verband tusschen het niet betalen van contributie en het stemregt. Volgens het Reglement van Orde hangt het aantal uit te brengen stemmen af van het ledental. Indien de comité's nu geen contributie behoeven te heffen, kunnen ze het ledental wel zeer gemakkelijk uitbreiden en zoodoende meer invloed uitoefenen.

De heer CARSTEN antwoordt dat van comité's die geene contributie heffen, de voorzitter alleen stem heeft of één afgevaardigde.

De heer TEMPLEMAN VAN DER HOEVEN kan met die opvatting instemmen.

De RUIJSCH brengt nog een verzoek over van den heer VAN TUYLL, die des middags te Scheveningen zal zijn om de belangstellenden gelegenheid te geven de nieuwe model-ziekentent te zien.

De heer KNOOP gevoelt zich verpligt uit naam van alle aanwezigen den hooggeachten Voorzitter dank te zeggen voor de wijze waarop hij deze vergadering heeft geleid, en verzoekt hem die

dankbetuiging te beschouwen als de uitdrukking van de wezenlijke meening der vergadering.

De heer de Bieberstein verzoekt den Voorzitter den tolk te zijn bij den hooggeachten Voorzitter van het Hoofd-comité, den heer de Stuers, en hem namens de Vergadering deelneming te betuigen.

De Vergadering wordt hierop door den Voorzitter gesloten.

De ondergeteekenden, daartoe door den Voorzitter van het Hoofd-comité uitgenoodigd, hebben bovenstaande notulen van de zesde Algemeene Vergadering, gehouden te 's Gravenhage op den 23sten Julij 1879, vastgesteld.

EGELING.
POLAK DANIELS.

BIJLAGE VII.

—

CATALOGUS DER BOEKWERKEN

IN HET

ARCHIEF VAN HET HOOFD-COMITÉ VAN HET ROODE-KRUIS,

OP 1 JULIJ 1879.

A.

Admiraal (D. J.), Barakkenbouw. Dordrecht 1873.

Amalia-stichting, Plan-teekening van het barakken-lazaret.

Ambulance wagen van de Amsterdamsche afdeeling. Teekening.

Anales de la Cruz Roja. (D. Saturnino Gimenez Enrich.) Barcelone 1874.

Archief (Militair Geneeskundig). Utrecht 1878—1879.

Arntzenius (A. K. W.), De Hollandsche Ambulance te Trier, Raon, l'Etappe en Metz.

Associations de secours (Les), pour les militaires blessés ou malades. Bruxelles 1869.

B.

Baracca-Ospedale mobile. Rome 1878.

Basting (Dr. J. H. C.), Een roepstem tot mijn Vaderland. 's Gravenhage 1864.

Idem, De Nederlandsche hulp-comité's. Den Haag 1868.

Idem, Raadgevingen aan de Nederlandsche Comités. 's Gravenhage 1870.

Beaufort (Le Comte de), Questions philanthropiques. Paris 1875.
Berthenson (Dr. J.), Ueber die Sanitätsverhältnisse des Baracken-Lazareth's beim Roschdestwensky-Stadt-Hospital in St. Petersburg. St. Petersburger medicinische Zeitschrift 1873/74.
Bibliotheek (Koninklijke), Verslag 1870—1874.
Billroth (Dr. Theodore), Transport par les chemins de fer. Vienne 1874.
Bosscha (J.), Het roode-kruis. 'sGravenhage 1867.
Bulletin de la Société Royale de pharmacie, Exposition d'hygiène. Bruxelles 1876.
Bulletin international des sociétés de secours aux militaires blessés. Genève 1869—1878.
Bulletin de la société protectrice de l'enfance. Bruxelles 1869.
Buijs (Dr. Léop.), Manuel des premiers secours en cas d'accidents. Bruxelles 1875.

C.

Caisses de secours, notes explicatives sur les. Lille 1871.
Cantillon (L.), Guide pratique du manutentionnaire. Bruxelles 1869.
Catalogue de l'exposition Néerlandaise sous la croix rouge, La Haye 1869.
Catalogue de l'exposition internationale d'hygiène et de sauvetage. Bruxelles 1876.
Catalogus der tentoonstelling van 't Roode Kruis. Den Haag 1869.
Catalogus der Internationale tentoonstelling te Philadelphia 1875. Amsterdam.
Catalogue (Official) international exhibition, Philadelphia 1876.
Catalogus der bibliotheek van het ministerie van oorlog, 's Gravenhage 1878, 1879.
Charité (La) sur les champs de bataille, 8 maandbladen. 1870—1871.
Colibert (E.), Maison-Abri, pour hôpitaux d'ambulance. Londres 1877.
Congrès international de statistique, projet du programma 1869.
Corval (Dr. H. Pezet de), Die erste Hilfe. Carlsruhe 1870.
Croissant-rouge (Le), Revue. Constantinople 1877.
Croix-rouge (La), Revue d'hygiène publique et privée, publiée par le Dr. H. van Holsbeek. Bruxelles 1878.

D.

Dettweiler (Dr. P.), Freiwillige Krankenpflege. Darmstadt 1869.
Dommelen (Dr. van), Noodzakelijkheid der uitbreiding van 't getal ziekenverplegers en verpleegsters. Den Haag 1871.
Duijl (K. J. van) en S. P. van Weezel, Handleiding ter opleiding van hospitaal-soldaten. Utrecht 1865.

E.

Erfahrungen aus dem Krieg von 1866. Darmstadt 1867.
Esmarch (Dr. F.), Die erste Hülfe bei Verletzungen. Hannover 1875.
Evans (Dr. Thomas W.), La commission sanitaire des Etats-Unis. Paris 1865.

F.

Feldlazareths (Bericht des Comité's des Niederländisch-Russischen) 1877—1878. St. Petersburg 1878.
Felix (Dr. Jules), Etudes sur les hôpitaux et les maternités. Bruxelles 1876.
Ferguson (J. H.), The red-cross alliance at sea. The Hague 1871.
Flögl (Dr. J. B.), Ueber erste Hilfeleistungen bei Unglücksfällen, Wien, Pest, Leipzig 1877.
Flugblatt über das Evangelische Kriegslazareth. St. Petersburg 1878.

G.

Gemeentestem (de), Weekblad, 7 Julij 1873. Dorpslazaret, door Dr. Verwey.
Geneeskundige dienst, Schets voor eene reorganisatie van den.... voor het leger hier te lande. Utrecht 1874.
Gerlach (A. J. A.), Neerlands heldenfeiten in O. I. 1876, 3 dln.
Gori (Dr. M. W. C.), Eene bijdrage voor nieuwere hospitaal-hygiene. Amsterdam 1869.
Idem, des hopitaux, tentes et baraques. Amsterdam 1872.
Idem, La chirurgie militaire et les sociétés de secours à l'exposition universelle de Vienne 1873.

Gori (Dr. M. W. C.), Het Roode Kruis op de wereldtentoonstelling te Weenen 1873.

Idem, De militaire chirurgie en de geneeskundige dienst te velde. Amsterdam 1875.

Idem, Het vervoer van zieken en gewonden langs spoorwegen. Utrecht 1876.

Idem, De militaire chirurgie. Amsterdam 1877.

Idem, De militaire geneeskundige organisatie en de geneeskundige dienst te velde bij het Engelsche leger. Amsterdam 1878.

Idem, De ambulancedienst op het congrès international etc. te Parijs in 1878. Amsterdam 1879.

Gurlt (Dr. E.) Zur Geschichte der internationalen und freiwilligen Krankenpflege im Kriege. Leipzig 1873.

Idem, Neue Beiträge zur Geschichte der internationalen Krankenpflege im Kriege. Berlin 1879.

H.

Haar (Dr. H. G. Ter), Zes weken in Frankrijk in dienst van het Roode Kruis. 1870.

Hammond (Dr. William A.), Military medical and surgical essays. Philadelphia 1864.

Helbig (Carl Ernst), Heusinger's Eisenbahn-Personenwagen als fahrendes Lazareth. Dresden 1876.

Heringa (S. Gille), Aardrijkskundig Handwoordenboek. 1874.

Hermant (Dr. Em), Essai sur l'organisation des ambulances volantes. Bruxelles 1872.

Idem, Sac d'ambulance. Bruxelles 1872.

Idem, Aide-mémoire du médecin militaire, Bruxelles, Paris 1877.

Heijfelder (Dr. O), Bericht über meine aerztliche Wirksamkeit am Rhein und in Frankreich. St. Petersburg 1871.

Idem, Baracke und Zelt im Krieg und Frieden.

Hirschberg (Reinhold), Die Baijerischen Spitalzüge im deutsch-französischen Kriege, 1870—71. München 1872.

Holsbeek (Dr. Henri van), Revue clinique des affections chirurgicales. Bruxelles 1854.

Idem, Revue de la clinique opthalmologique, Bruxelles 1855.

Idem, Des Paralysies etc. Bruxelles 1863.

Holsbeek (Dr. Henri van), Biographie du dr. André Uytterhoeven. Bruxelles 1869.

Idem, Souvenir de la guerre Franco-Allemande. Bruxelles 1872.

Hudig (Mej. S.), In de ambulance van het Roode Kruis. Rotterdam 1872.

Hygiene of the United States Army. Washington 1875.

Hygiène (d') et de Sauvetage et d'Economie Sociale (congrès international). Rapport 1877.

K.

Kerkhoven (P), Dissertatio medica inauguralis de Machaone et Podalirio, primis medicis militaribus 1837.

Koelies (Photographie der) te Atjeh.

Knoop (W. J.), Het congres van Genève in October 1863.

Idem, Levensbericht van Joannes Bosscha. Amsterdam 1875.

Kriegerheil. 1868—78.

Kriegs-Sanitäts-Ordnung vom 10 Januar 1878. Berlin 1878.

Kuby (Dr. W.) Bericht eines Arztes der freiwilligen Krankenpflege im Kriege von 1870/71.

L.

Landa (Don Nicasio), Le tablier de secours 1865.

Idem, Du transport des blessés et des malades par les voies ferrées et navigables. Bruxelles 1866.

Laurillard (E), Een togt naar Sédan. Leiden 1870.

Loeffler (Dr. F.), Das Preussische Militär-Sanitätswesen. Berlin 1868.

Loewenhardt (Dr. Paul Eduard), Die Organisation der Privatbeihilfe. Berlin 1867.

Longmore (T.), Treatise on the transport of sick and wounded troops. London.

Loo (Dr. van de), Dr. amovo-inamovible Gypsverband 1863.

Idem. Het onmiddelijk amovo-inamovible gipsverband. Leiden 1865.

Idem, Le Bandage platré. Bruxelles 1867.

Idem, Le gyps-impresser. Venlo 1868.

Idem, De gips-impresser » »

Idem, Der unmittelbar amovo-inamovible Gipsverband. Köln und Neuss 1876.

Lueder (Dr. C.) Die Genfer Convention, Erlangen 1876.

M.

Mac Cormac (William), Souvenir d'un chirurgien d'ambulance. Paris 1872.
Mackenzie (Robert), America and her Army. London 1865.
Magt der liefde (de), Novellen 2 dl. Utrecht 1873.
Mathijsen's gipsverband, medegedeeld door Dr. W. Krol. Utrecht 1863.
Mayer (Dr. Ludwig), Vorlesungen über weibliche Krankenpflege. München 1877.
Moffitt (Surg. A.) A Manual of instruction for attendants on sick and wounded in war. London 1870.
Mooij (C. de), Teekeningen van chirurgische instrumenten, brancards enz. Maastricht 1870.
Idem, Snel en doelmatig vervoer van zieken en gewonden. Nieuwediep 1873.
Idem, Teekening en beschrijving van brancards. 1873.
Idem, Nieuw model draadvoerder. Nieuwediep 1874.
Idem, Het rottan-verband. Batavia 1879.
Moynier (Gustave), Etude sur la convention de Genève. Paris 1870.
Idem, La convention de Genève pendant la guerre Franco-Allemande. Genève 1873.
Idem, Les dix premières années de la Croix rouge. Genève 1873.
Idem, Ce que c'est que la Croix rouge. Genève 1874.
Idem, Les destinées de la convention de Genève pendant la guerre de Serbie. 1876.
Mulder (Lodewijk), Voorbereiding in vredestijd. Utrecht 1868.

N.

Naundorff (Dr. Julius), Onder het Roode Kruis, vertaald door H. V. Leopold. Amsterdam 1870.
Neeff (Major de) Notice sur une voiture d'ambulance. Anvers 1869.
Nieden (Dr. Julius zur), Transport verwundeter und erkrankter Krieger auf Eisenbahnen. Berlin 1875.
Niese (Dr. H.), Vortrag, Altona 1869.

Niese (Dr. H.), Einige Worte über Geschichte Bedeutung und Aufgaben der Krankenpflege. Altona 1870.

Idem, Das combinirte Pavillon- und Baracken-System. Altona 1873.

Nightingale (Florence), Over ziekenverpleging door Mevrouw Busken Huet. Amsterdam 1862.

Nightingale (Florence), A tribute to. London 1864.

Idem, Rathgeber fur Gesundheits- und Krankenpflege, Dr. P. Niemeijer. Leipzig 1878.

O.

Opdorp (F. X. J. van) Atchin en het Roode Kruis. Helder 1873.

Otis (George A.), Report on a plan for transporting wounded soldiers. Washington 1875.

P.

Paehlig (W. F.), Eenige bladzijden uit de geschiedenis van den Atjeh-oorlog. Nieuwediep 1876.

Passavant (Dr. Gustave), Bemerkungen aus dem Gebiete der Kriegschirurgie. Berlin 1871.

Peltzer (Dr. M.), Kriegslazareth-Studien. Berlin 1876.

Idem, Das Militär-Sanitätswesen auf der Brüsseler internationalen Ausstellung, im Jahre 1876.

Perk (M. A.), Een bezoek aan Metz. 's Gravenhage 1871.

Piekema (F.), Het verbond der 19e eeuw. Leeuwarden 1869.

Pirogoff (N.), Militair-Sanitäts Anstalten im Jahre 1870. N. Iwanoff, Leipzig 1871.

Porter (J. H.), The surgeons pocket-book. London 1875.

P. . . . (J. N.), L'oeuvre d'un grand peuple. Paris 1864.

Prijs-couranten van:

Eduard Lipowsky in Heidelberg.

J. Pohl, Fabriek van heelkundige instrumenten, den Haag.

Rudolf Détert, Fabrik chirurgischer Instrumente, Berlin.

Baeschlin, Schaffhausen.

R.

Kameke (von), Allgemeine Grundsätze für den Neubau von Friedenslazarethen. Berlin 1878.

Rau (Mr. S. J. E.) Smart en troost. Een lied. Utrecht 1870.

Revue Militaire. Le materiel sanitaire à l'exposition de Vienne 1873.

Reijher (Dr. Gustav), Wie hilft man in plötzlicher Lebensgefahr? Dorpat 1870.

Riant (Dr. A.), Le materiel de secours à l'exposition. Paris 1878.

Rosen (Kathinka v.) Ueber die Organisation der bisher bestehenden Schulen zur Ausbildung von Pflegerinnen für Kranke un Verwundete. Wien 1879.

Rupprecht (Dr. Ludwig), Militärärztliche Erfahrungen im Jahre 1870—71. Würzburg 1871.

S.

Scharrath, Poren-Ventilation. Bielefeld.

Idem, Practische Ausführung der Poren-Ventilation.

Scheltema Ez. (M. W.), Over den oorlog en het Roode kruis. Amsterdam 1870.

Schmit (Dr.), Oeuvre de la croix-rouge. Luxembourg 1872.

Schubart (J. W.). Toespraak bij het leggen van den eersten steen der Amalia-stichting. Utrecht 1873.

Smith (Dr. Christen), Nouveaux appareils pour le transport des blessés. Christiania 1877.

Smitt (M. W. W.), A la mémoire de .... membre de l'ambulance hollandaise à Versailles 1870.

Staats-Couranten, (benoeming, ontslag, enz.)

Stuart (M. Cohen), Van Sedan naar Straatsburg, 1870.

Stuers (F. Ridder de), Schipbreuk van den Gouverneur .., uitgegeven ten voordeele van de gewonde en zieke militairen.

Suringar (Mr. F. W. N.), Menschenliefde en oorlog. Rotterdam 1868.

T.

Tandoe (Indische), Afbeelding.

Templeman van der Hoeven (Dr. P.), Een kinder-ziekenhuis en instituut voor pleegzusters. Utrecht 1876.

Tentoonstelling (Verslag wereld-) te Parijs, 1867.

» » » » Philadelphia, 1876.

Thijs (Dr. P. H.), Rapport de ma mission à Metz. 1872.

Tips (G.), Rood, wit en blauw of oranje, wit en blauw. Rotterdam 1875.

Tommasi (Dr. M. Donato), Le pansement des plaies et blessures, Bruxelles 1870.

Turnhalle (Modell einer).

Tuijll van Serooskerken (H. N. C. Baron van), Waarschuwende stem van mijn vaderland. 's Gravenhage 1873.

Idem, Beschrijving van den Keukenrandsel, 1871.

Tijdspiegel 1867.

U.

Uitstapje (Een) naar Luxemburg, Trier en Saarbrücken.

Uijtterhoeven (Dr. A.), De l'application de la gutta-percha. Bruxelles 1851.

Idem, Revue de la clinique ophthalmologique de l'hôpital Saint-Jean. Bruxelles 1855.

Idem, Sur les moyens de porter immédiatement secours au blessés sur les champs de bataille. Bruxelles 1855.

Idem, Encore un mot sur les moyens de porter immédiatement secours aux blessés sur les champs de bataille. Bruxelles 1855.

Idem, Mélanges de chirurgie, d'ophthalmologie et d'hygiène publique. Bruxelles 1859,

Idem, Notice sur l'hôpital St. Jean. Bruxelles 1862.

Idem, Quelle est la qualité nuisible que l'air contracte dans les hôpitaux et les prisons. Bruxelles 1863.

Idem, De la meilleure manière d'extraire la pierre hors de la vessie. Bruxelles 1863.

Idem, Lettre sur la question des hôpitaux. Bruxelles 1863.

Idem, Des secours aux blessés de la guerre. Bruxelles 1864.

V.

«Vaderland» Het, 19—21 Nov. 1877. Een paar mededeelingen omtrent het Roode Kruis op het oorlogs-tooneel in het Oosten, door Lodewijk Mulder.

« Vaderland », Het, 28 Junij 1879. Eenige mededeelingen omtrent het Roode Kruis.

Velde (C. W. M. van de), De Nederlandsche ambulance te Versailles. Utrecht 1871.

Vereeniging ter beoefening van de krijgswetenschap. Voordragten van Dr. Gori. 1873/74, 1874/75.

Verslagen der permanente militaire spoorweg-commissie aan den Koning, van 1 Februarij 1877 tot 1 Januarij 1879.

Vervoer van troepen langs spoorwegen, Voorschrift, 1868.

Idem, Idem, 1870.

Idem, Afbeeldingen.

Verweij (Dr. L. H.), De vrouwen en het Roode Kruis. 's Gravenhage 1868.

Idem, Het Roode Kruis. 's Gravenhage 1869.

Idem, Eene handleiding tot voorbereiding. 's Gravenhage 1870.

Vigilans, Hints to sanitary legislators. London 1873.

Violations (Les) de la convention de Genève par les Français 1870—71.

Virchow (Rudolf), Ueber Lazarette und Baracken. Berlin 1871.

W.

Waring (Edward John M. D.), Hütten-Hospitäler. Berlin 1872.

Weber (Dr. Karl), Luft und Licht. Darmstadt 1869.

Weezel (Dr. S. P. Gualtherie van), Het verplegen onzer zieken in huis. Amsterdam 1877.

Werding (Dr.), Transportmittel für Verwundete in Gebirgskriege. Wien 1875.

Wet tot regeling van de dienst en het gebruik der spoorwegen en algemeen reglement. Utrecht 1875.

Z.

Zegers (Dr. H. A.), De geneeskundige dienst in de Amsterdamsche linie. Amsterdam 1873.

Idem, De werking der hedendaagsche puntkogels. Amsterdam 1876.

Verslagen der Vereenigingen van het Roode Kruis zoowel in als buiten 's lands.

A.

Amerika. Reports of the U. S. Sanitary commission. 1862—1864.
Three Weeks at Gettysburg. New-York 1863.

B.

Baden. Verzeichniss über die Hand-Bibliothek des Badischen Landes-Hilfsvereins, Karlsruhe 1874.

Basel. Basler Hilfskomité fur Verwundete beider Armeen. 1870.
Rapports du comité de Bale pour secours aux prisonniers de guerre. 1870—1871.

Beijeren. Rechenschaftsbericht 1866, 1867, 1868, 1874, 1875, 1876. Freiwillige Hilfsthatigkeit, 1870—1871. München 1872.

Belgie. Institution en Belgique d'une société internationale permanente pour concours, en temps de guerre, au service de santé des armées. Bruxelles 1864.
Association Belge, compte rendu. Bruxelles 1871.
Société nationale de la Croix rouge. Bruxelles 1878.
Société internationale de secours pour les prisonniers de guerre. Bruxelles 1871.

D.

Denemarken. Statuts de la Société Danoise de secours aux malades et blessés.
Foreningen til Syges og Saaredes Pleje under Krigsforhold. Kjöbenhavn 1878.
Idem, idem, 1879.

F.

Frankrijk. Assemblée générale de la société française de secours aux blessés militaires des armées de terre et de mer, (Rapports.) Paris. 1869. 1877.
Bulletin de la société de secours aux blessés militaires 1865—1878.

Catalogue des objets soumis à l'examen du comité des études de la société de secours, (Jury) 1873.

Statuts de la société de secours aux blessés militaires des armées de terre et de mer. Paris 1866.

Société de secours aux blessés militaires, comité central français. Paris 1865.

Rapport de la commission des finances. Paris 1873.

Conférences internationales. Paris 1867.

Franckfort. Frankfurter Verein zur Pflege im Felde verwundeter und erkrankter Krieger. Francfurt 1871—72.

G.

Genève. Resolutions de la conférence internationale. Genève 1863.

Révision de la convention de Genève proposée en 1867.

Mémoire aux présidents et membres des comités centraux. Genève 1868.

Protocole de la conférence internationale à Genève 1868.

Articles additionnels de la convention de Genève 1870.

Actes du comité international de secours aux militaires blessés. Genève 1872.

H.

Hessen (*Groothertogdom*). Rechenschaftsbericht 1866—67. Darmstadt.

Wollen und Wirken des Hülfsvereins im Krieg und Frieden. Darmstadt 1874.

I.

Italie. Comitato fiorentino, Statuto. 1866.

Rendiconto del comitato centrale di Milano per l'anno 1869. Milano 1870.

Rendiconto per gli anni 1869—1872—73—74—76—77. Milano. 1870—1878.

Bollettino dell associazione italiana della croce rossa. Gennaio 1879.

L.

Luxemburg. Rechenschaftsbericht n°. 2. 1870.

N.

Nederland. Statuten der Nederlandsche Vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden, in tijd van oorlog.

Handelingen der Nederlandsche Vereeniging I, II, III, IV, V.

Bulletins van het Hoofd-comité gedurende den oorlog 1870—1871.

Lijst der ingezonden prijzen voor de algemeene verloting ten behoeve van het Roode Kruis. 1870.

Voorstellen der commissie voor de modellen-verzameling. 1875.

Verslagen van de verrigtingen van het Centraal-comité in Nederlandsch-Indië. 1873—1878.

Jaarverslagen van het comité te Amsterdam. 1870, 72—78.
» » » » » Deventer.
» » » » » 's Gravenhage 1868—77.
Jaarverslag » » » » Leiden 1871.
Jaarverslagen » » » » Utrecht 1868—1878.

O.

Oostenrijk. Denkschrift und Statuten des patriotischen Hilfsvereines. Wien 1867.

Rechenschaftsbericht des patriotischen Hilfsvereines 1866—1878.

Geschichte des Oesterreichischen patriotischen Hilfsvereines, Dr. F. S. Pichler. Wien 1878.

P.

Portugal. Primeiro relatorio e contas da commissâo Portugueza. Lisboa 1871.

Pruissen. Statut des Preussischen Vereins. Berlin 1866.

Rechenschaftsbericht des Central-Comité's 1866.

Protokoll der General-Versammlung. Berlin 1867—68.

Programm für die internationale Conferenz zu Berlin 1869.

Compte rendu des travaux de la conférence internationale. Berlin 1869.

Denkschrift über die freiwillige Hülfe im See-Kriege.

Denkschrift betreffend die Friedensthätigkeit der Vereine im Felde verwundeter und erkrankter Krieger.

Bericht des Central-Comités der deutschen Vereine zur Pflege im Felde verwundeter und erkrankter Krieger. Berlin 1872—1878.

R.

Rumenie. Societatea Crucea Rosia din Romania. Bucuresci. 1879.

Rusland. Verslagen van de vereeniging van het Roode Kruis in Rusland 1873—1879.

Aperçu des travaux de la société de la Croix Rouge depuis le commencement de la guerre. St. Pétersbourg 1878.

Rechenschaftsbericht über die Thätigkeit des evangelischen Kriegslazareths in Sistowa. St. Petersburg 1878.

S.

Spanje. La caridad en la guerra 1870, 1872, 1879.

Memoria de los actos de la seccion central de senoras de la Cruz-Roja, 1879.

T.

Turkije. Société ottomane de secours aux blessés et malades militaires. Compte-rendu. Constantinople 1878.

W.

Wurtenberg. Mittheilungen des Würtembergischen Sanitäts-Vereins, 1870.

Rechenschaftsbericht über die Thätigkeit während des Krieges 1870—1871.

Dritter Rechenschaftsbericht. Stuttgart 1875.

Vierter Rechenschaftsbericht. Stuttgart 1878.

Z.

Zweden. La société Suédoise de secours aux militaires blessés et malades. Stockholm 1876.

BIJLAGE VIII.

Nederlandsche Vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden, in tijd van oorlog.

Ingesteld bij 's Konings besluiten van 19 *Julij* 1867 N°. 60, (*Staatsblad* 1869 N°. 210) *en* 1 *September* 1870 N°. 21.

op 1 October 1879.

EERE-LEDEN.

HENRI DUNANT;
C. W. M. VAN DE VELDE, Oud Zee-Officier;
W. J. KNOOP., Luitenant-Generaal;
GUNTHER VON BÜTZINGSLÖWEN.

HOOFD-COMITE.

Voorzitter: Jhr. F. V. A. Ridder DE STUERS, Luitenant-Generaal, Adjudant-Generaal van Z. M. den Koning.

Secretaris: Dr. B. CARSTEN, Adjunct-Inspecteur voor het geneeskundig staatstoezigt voor Zuidholland.

LEDEN.

Onder-Voorzitter: C. T. VAN MEURS, Luitenant-Generaal.

Penningmeester: Mr. D. POLAK DANIELS, Lid van de Provinciale Staten van Zuidholland en van den Gemeenteraad;

O. Baron VAN WASSENAER VAN CATWIJCK, Opper-Ceremoniemeester van het huis des Konings, lid der 2de Kamer van de Staten-Generaal;

C. J. G. Baron VAN HARDENBROEK VAN BERGAMBACHT, Kolonel der dienstdoende schutterij en Lid van den Gemeenteraad;

H. Hardenberg, Generaal-Majoor;

Mr. D. C. A. Graaf van Hogendorp, Oud O. I. Hoofdambtenaar;

Jhr. Mr. J. A. Singendonck, oud Griffier van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

(*De bovengenoemden vormen de Commissie van dagelijksch bestuur*), voorts:

Mr. L. N. Graaf van Randwijck, Grootmeester van het Huis des Konings;

J. J. van Mulken, Luitenant-Generaal, Lid van den Raad van State;

Jhr. Mr. A. van der Goes, Oud Kolonel der stedelijke schutterij;

Dr. C. E. van Koetsveld, Hofprediker;

Jhr. F. de Casembroot, Vice-Admiraal, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;

Dr. L. J. Egeling, Inspecteur voor het geneeskundig staatstoezigt voor Zuidholland;

L. Mulder, Oud Inspecteur van het Lager Onderwijs;

Jhr. Mr. H. J. van der Heim, oud Minister van Finantiën;

W. C. A. Staring, Hoofd-directeur bij het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

SECTIEN.

1ste Sectie.

Geldelijke aangelegenheden.

O. Baron VAN WASSENAER VAN CATWIJCK, Voorzitter;
Leden: Jhr. Mr. A. VAN DER GOES, Mr. D. POLAK DANIELS.

2de Sectie.

Geneeskundige en hygienische aangelegenheden.

C. J. G. Baron VAN HARDENBROEK, Voorzitter;
Lid: Dr. L. J. EGELING.

3de Sectie.

Vervoer- en verblijfmiddelen.

Generaal H. HARDENBERG, Voorzitter;
Leden: Jhr. F. DE CASEMBROOT, J. J. VAN MULKEN.

4de Sectie.

Binnen- en buitenlandsche aangelegenheden.

Mr. D. C. A. Graaf VAN HOGENDORP, Voorzitter;
Leden: Mr. L. N. Graaf VAN RANDWIJCK, L. MULDER, W. C. A. STARING.

5de Sectie.

Persoonlijke aangelegenheden van zieke en gewonde krijgslieden enz.

Jhr. Mr. J. A. SINGENDONCK. Voorzitter;
Jhr. Mr. H. J. VAN DER HEIM, Dr. C. E. VAN KOETSVELD.

COMMISSIE VOOR DE MODELLEN-VERZAMELING.

Generaal DE STUERS,	Lid en Voorzitter,
Generaal H. HARDENBERG,	»
C. J. G. Baron VAN HARDENBROEK,	»
Professor Dr. J. W. R. TILANUS,	»
Doctor M. W. C. GORI,	»
Doctor W. KROL,	»
Doctor B. CARSTEN,	» en Secretaris.

